

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

God. III. - Broj 50

Ljubljana
15 decembra
1932

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2177, uprava u Narodnom domu, telefon broj 2543 - Ljubljana • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po cenicu • Rukopisi se ne vraćaju

Rodendan Nj. Vel. Kralja

Dne 17. o. m. pada 44. rodendan Nj. Vel. Kralja Aleksandra I. našeg ljubljenskog narodnog Vladara.

Kročeci stazom Svoga života, koju blagoslovi milost Božja, volja, blagodarost i ljubav svega Njegovog naroda, ujedinjenog u moćnu i veliku Kraljevinu Jugoslaviju, On, Svojom državničkom mudrošću, već 15. godinu vodi Svoj narod i Svoju državu, pouzdano i odlučnom rukom, putevima općeg napretka k srećnoj budućnosti.

I mada su kroz to razdoblje iskravale i teškoće — bilo pod uticajem općenitih prilika u svetu, bilo pak i onih unutrašnjih, koje se pokazuju, ponajviše, kao posledica još nažalost zaostalih trgovaca jedne mučne prošlosti i razdvojenog života, kada je tuđinska sila nastojala da othrani u našem narodu sujetne mentalitete plemenskim tradicijama, tuđe i protivne našem čistom narodnom duhu i težnji za jedinstvom i slobodom — svetlu Krunu našeg Prestola, koji junačka i slavna Dinastija Karadordevića Svojim velikim delima izgradi i podiže u srcima svih Jugoslovena, nije mogao nikada da zaseni nikakav oblačić, koji se časomice nadvi na našem narodnom horizontu, kad ljudi smrtnici zaboraviše na besmrtno, najveće delo, koje stvori i sazda džinovski napor i htenje svega našega naroda za tolikih vekova krvlju i životima svojih najboljih sinova.

Kristalizacija nacionalne misli u procesu narodnog ujedinjenja, duhovnog, istorija uči, da se vrši decenijama. U tom periodu, naime, treba, kod nas, da se izluče sve one tvarine, koje preče duhovno nacionalno amalgamisanje, i da sagore u vatri jugoslovenske unitarističke misli. I od doba, kada je naša Nacija, po uskršu svome 1918. godine, počela da živi svojim novim dobom i jedinstvenim životom, slobodnim, i da diše svojim, jugoslovenskim duhom, ta jugoslovenska unitaristička misao našla je svog najvećeg zatočnika, zaštitnika i propovednika u našem narodnom Vodji, Nj. Vel. Kralju Aleksandru I, koji je i dostojno utelovi i u imenu naše Otadžbine. I kao budan čuvar našeg narodnog i državnog jedinstva, naš Kralj je onaj, koji uvek i svugde očinskom ljubavlju i brigom unosi u dušu i srce Svoga naroda toplu zraku utehe, svetlo nade i veru u boljitak, gde život i prilike donose leden nevolje, tamu beznada, malaksanje i klonulost. Zato sav jugoslovenski narod, kada lutanje kroz politički mrak obnevidi one sitnog gledanja, koji se spotiču o najviše narodne ideale i svetinje, okuplja se oko Svog hrabrog kormilara državnog broda, u tvrdoj vert, da će ga On Svojom moćnom rukom izvesti iz svih teškoća i opasnosti na sigurnu, ravan i određeni put i povesti k željenom cilju — k sreći, slavi i veličini Nacije.

Uz sav jugoslovenski narod, o 44. rodendanu Nj. Vel. Kralja Aleksandra I, i Sokolstvo kraljevine Jugoslavije okuplja se oko Njegova svetla Prestola, prinoseći Mu svoja verna i odana srca, iz kojih se uzdižu vruće želje Svevišnjemu, da bi Ga obdario dugim i srećnim životom na sreću, veličinu i moć Jugoslavije! — Zdravo!

Sokolstvo mora da vežba duh*

Naš glavni dnevni i akutni događaj jeste nezadovoljstvo sa jedinstvom i ujedinjenjem, zaseda strašne pomisli, šapat mraka, drhtanje zidova pre trusa, svetlucanje ponora koji je zinuo, — razjedinjavanje. Svi to znamo i nemušto osećamo, i svi teško ćutimo o tome...

Za opštu tačku gledanja sve kulturno političke istorije ljudske su jedinstvo i razdeljivanje, ujedinjavanje i razjedinjavanje, dva velika životna elementa, koji su stalno dinamički vezani, i koji samo tako i postoje. Ne može se zbivati o snazi jedinstva, gde nema snage cepanja, ne može se dešavati napon deljenja, gde ne postoji napon jednog. Jedno drugo izaziva, nosi, vodi i rada. I trula jabuka se brani kohezijom kad je kidamo. Stari delovi dugovremene jedinice, izložene po nekoj sili odvojenom živovanju, teško se snalaze u obnovljenoj zajednici, i svu lepu energiju, odvikli i samoživi, troše spočetka na odupiranje. Osim te teške prirodnosti poznato je s druge strane da nema ni jedne jedine, pa makar koliko razdeljene čestice našeg zajedničkog narodnog života, koja, pored svega specifično i separatno svoga, ne bi kroz sve duge vekove do sada uvek imala i davala, u najboljim sinovima i kćerima svojim, najlepše i najplemenitije osećaje, težnje, ljubavi, žrtve, i dela za zajednicom i za ujedinjenjem. Postoji istorijsko grupisanje dalekih, nesrodnih, tuđih delova u veće i jače množine i zajednice. A pronašla se nelogičnost istorijskog smisla u ujedinjenju naših, jednakih, bliskih, srodnih delova u veće i u jedno! Pitanje forme je prolazni i momentani kompromis snaga pojedinih sastavnih delova, koji na raspoložuju stoji. Pitanje načina i onako ispada izvan bitnog i glavnoga, jer isto onoliko treba svojstava dobrote, razuma i genijalnosti za ocenu načina provođenja ideje u život, kao i za samo bitno provodenje. Pitanje manje više lošega nosioca, rdavoga zidara, nesposobnog vajara, niti vredni za trajna stanja, niti isključuje blagovremeni pristup dobrom, pravom i valjanom radniku i saradniku. A pitanje suštine ujedinjenja je drevna pretpostavka i gotov zbir svih dobrih i loših snaga naših, i svih lepih i ružnih delova naših, od početka pa do sada! Za pojedinca ide život po nekada nejasnije i sporije od namisli: Za veliko i zajedničko zbivanje naše, svaki pojedinac, pa ma koliko imao prava da se uzemiri i da se zabrine, i ma koliko izgledao ili bio ogroman, ipak je samo jedna trunka. No pojedinačije nosilac svesti. U tome sasudu, bez obzira na kakvoću materijala, se prenose i čudotvorne kapi stare i dobre krvi naše. Velika je odgovornost za to na pojedinca i dužnost mu je da se snade. Naročito danas! To se može samo tako, ako bude gledao daleko. Jer kvant energije u pojedincu dobijen od roditelja nije lična imovina, nego je opšte narodno dobro. Niko nema prava da čudotvorne kapi dobre i prave krvi naše uništi i prospere.

Uzmimo da jedan događaj zavlada, kao što smo napred pretpostavili, i da to bude realnim faktom. Oslobođanje od banalne neposrednosti utiska moguće je samo vezivanjem za budućnost. Jer onda će drugi događaj da vlada. Blagorodni sanjalica putuje u budućnost nepoznat i u svome ostavljenom i mirnom kutu sreće. No taj duhovni put može da se izvodi sa aktivitetom, toplotom, energijom, koja deluje unutra u pojedincu, ali koja mora da utiče i na okolinu. Nema tu ničega irealnog i transcendentnog. Izvan čula nema čulnih utisaka, — ali to ne znači da nas nema. Živeti i osećati a bez obzira na događaj koji momentano vlada, isto je onoliko realno, kao i sve drugo ljudsko što je. Osim toga sa tom prisutnošću u budućnosti, koja se lično ne mora doživeti, istovremeno je i tvrdo spojeno prodiranje u prošlost, u kojoj se sigurno nije živelo.

* Naš uvaženi i stari sokolski borac br. dr. Laza Popović, prof. medicinskog fakulteta u Zagrebu, napisao je povodom 1. decembra ovu svoju poruku Sokolstvu — sokolsku reč — koju zbog tolikih lepih i dubokih misli ovdje prenosimo i za našu širu sokolsku javnost. — Ur.

Ako je prošlost nesumnjiv fenomen, onda zašto da to isto nije i budućnost? Gledati u napred znači gledati daleko i gledati iz dalje, predviđanje je isto što i podsećanje. U tome je ona tajna veza, na kojoj je kao na elastičnom koncu zataknut negde na određenoj distanciji prostora i vremena svaki dnevni događaj. Ma da isti ovlađa, ili tako bar izgleda, već sa momentom svog nastajanja on počinje da se kruni i da nestaje. I ma da lično treptanje još duže vremena ostaje, odmah se za prvim događajem povezano reda drugi, tako da imamo neprekidnu povorku njihovu, koja isto onoliko prodire u budućnost, koliko se povlači iz prošlog. Život je samo jedan, ceo, neprekidnut. Život ne pripada pojedincu, pa makar se koliko rado ovaj gradio sreštem. Život sadrži u svakom trenutku isto onoliko budućnosti koliko i prošlosti. Suma snaga života niti postaje niti prestaje, nego se transformiše. Dnevni događaji samo subjektivnu vrednost, i može samo robovima da vlada.

Taj život, sastavljen iz delova, odgovara energetičnom zakonu, da nigde nema apsolutnoga toka bez prekidanja, da nigde nema energije bez talasanja, i da nigde nema celine bez čestica. I ma da je tok neprestano isprekidan, pravac kretanja i struja uvek ostaju, tok se večno nastavlja, i ma da imamo uvek i čestice i celinu, ipak je sve to jedno i specifično. Taj život kao ovaploćenje energije čiji postanak ljudski um ne može da dokuči, sastoji se zaista i iz materije i snage, ali u naročitosti mešavine od toga dvoga nastaje specifičnost i napona i žestine za svaki takov život. Po toj formuli ima zajednički život svoje svojstvenosti, osobine i karakteristike, koje samo njemu pripadaju. Otuda je svaka akcija i reakcija svakog takog zajedničkog života naročita i specifična. Prema tome svaki život dakle i zajednički život ima jedan svoj i osnovni zakon, koji samo njemu pripada, i kome samo on mora da se povinuje i da ga izvršava, jer je zato stvoren i zato postoji. Ako toga zakona nema, ili još gore ako neki drugi zakon zavlada, onda je to bezboštvo i bezakonje za taj zajednički život, i on tada prestaje biti život po svojoj svrsi. Svoj osnovni zakon znači smisao i cilj, koji je dosad neobjašnjim načinom predat i utkan svakom životu, svakome bez izuzetka, da mora da ga dostigne i da ispuni. Znači da u zajedničkom životu taj smisao i taj cilj, mora biti u armoniji smisli i ciljeva svih sličnih života. Znači da u izvršavanju toga zakona ima i poseban i određen način, kako se taj zakon ispunjava, onda kada se najcelishodnije i najsavšenije ispunjava. Svaki tok jeste kompromis snage i otpora. U toj definiciji sadržan je naer svih predskazanja i predviđanja za sve živote. Istorija ljudska je najveća nauka onda, kad u njoj vidimo da kad god su se stvorile jedne premissa, moralo je dolaziti i do jednih zaključaka.

Preneseno na naš narodni život prvo je da svako razuman mora taj naš narodni život uzeti za specifičan. Naš narodni život je ceo, jedan i neprekidnut. Naš narodni život niti je pripadao, niti može da pripada pojedincu. Naš narodni život jeste uvek veza prošloga i budućega. Naš narodni život ima svoj osnovni zakon, svoju funkciju, koju mora da izvršava, jer je samo zato stvoren i zato postoji. Naš narodni život mora da ide putem kompromisa snage i otpora. Ako je tako, onda je jasno, da gledanja dnevnoga događaja ne sme da zasenjuje pogled, a još je manje dozvoljeno da moment ovlada. Jer ne živi nijedan život zavisno samo od materijalnih prilika. Ne poričući vrednost i materijalnih prilika, nikada život ne zavisi samo od njih. Iz prostog razloga, što već svaki život donosi i svoj životni smisao. Taj smisao može nasilno da se kviri i uništava. Ali dok je tu, on je spontan i nezavisan. Osim toga svaki život ima svoju vitalnu snagu, za koju do sada

niko ne zna, koja bi materija i na koji način bila njenim specifičnim nosiocem. Jer postoje ogromni kvantiteti bez kvaliteta, vidimo divne prilike sa rugobama, nalazimo stalnu i dosad nepojmljivu igru baš te vitalne snage, koja po svojoj volji stvara i obara, nasuprot svima proročanstvima o materijalnim uzročnicima. Imajući svoj životni smisao kao intenzitet funkcije, imajući vitalnu snagu kao centralni napon sve životodavnosti, imajući i kontinuitet u pravima na budućnost koliko u zaslugama za prošlost, moramo da tvrdimo i da verujemo, da nismo živeli, da ne živimo, da ne ćemo samo od hleba živeti.

Na sokolski dan kažemo, da je Sokolstvo sluga toga narodnog idealizma. U skupu mnogobrojnih i raznovrsnih snaga naroda je idealizam prva, glavna i velika snaga. Zato Sokolstvo mora biti svesno, da ono u prvom redu ima da sprovede gimnastiku duha. Te sokolske vežbe duha to su tek i prave. Verovatno, voleti, zanositi se, dati sve za narodne ideale. Slobodoumno, široko, otvoreno, junački, onako kako se misli da su precu radili. Poneti metu dalje, popeti se više, hteti plemenitije i lepše. Tek tada je potrebna i telesna jačina i izvežbanost. Da se može materijalnom silom podupirati i braniti idealni napor. Da se za skupocenu krv što bolje sačuva sasud.

Nacija nije čulna, nego realna prirodna pojava. Ako u tkivu nacije izgleda da je glavni amalgam svest, ne samo da time nije rešeno šta je uzrok, a šta je posledica, nego kada bi i iznenadna i samovoljna svest bila primarni i jedini uzrok opstanka nacije, ni onda se ne bi božanski i prirodni zakon poljuljao, jer bi i onda duh ostao tvorca i od njega bi sve isticalo. To hoćemo i da dokažemo. Sem materijalnog, i iznad toga, nacija je duhovni produkt. Tek tako je taj produkt ceo, savršen i potpun. Za to nije bilo, nema, niti će biti, ni istorije ni kulture bez nacije. Za to je idealizam glavna odlika duše nacije. Zato je Sokolstvo uzelo najdličniju perjanicu kada je ponelo zastavu nacionalnog idealizma. A jer je idealizam svojstvo duha, mora Sokolstvo da vežba duh. U tome pravcu rad sokolski je rad u ime nacije a za celinu nacije. Taj rad sokolski je oznaka nacionalne vitalnosti. Taj rad sokolski je deo opštega nacionalnoga rada. Sa isticanjem zdravog duha u zdravom telu može se jedino da kaže, da je glavna vrlina zdravlja idealizam, a u zdrave nacije nacionalni idealizam. Mišice su potrebne samo da slušaju cara careva ljudskih duh. Duh je glavno. Duh treba oseti, spasti, jačati, oplemeniti, da bude idealistički. Dati mu mogućnosti da se razvije. Suzbiti silu da ga ne zarobi i uništi. Vežbati ga da ne oslabi. Sa duhom poći u koštac sa materijalnim prilikama. Gledati duhom daleko. Osetiti vezu sa naraštajima po čijim se grobovima gaji. Poslužiti se radosno onim sredstvima koja su na raspoložuju. Čuvati sve svoje, štiti i brani. Ogljedati se za rođacima i prijateljima i iz drugih krajeva, pa vovejati naporedo. Tražiti sreću i zadovoljstvo izvan dnevnoga događaja. Manje se srditi, a više raditi, manje tražiti, a više dati, manje sumnjati, a više verovati, manje mrziti, a više voleti, manje biti tvrdoglav, a više blagorodan, manje biti žurav, a više se strpiti, ne gubiti hrabrost kod prvog udara, nego pričekati, nemati srce kukavičko, nego stati i postojati, ne govoriti mnogo, a naročito nikad ne govoriti: ovo neću, — nego kazati jasno i kratko: ovo hoću!

Dr. Laza Popović — Zagreb.

Sokolska radio - predavanja

RADIO-STANICA BEOGRAD

Sledeća sokolska radio-predavanja održavaju se:

dne 16. o. m. predaje br. Dragutin Micić o temi: »Pustite decu u sokolanu«;

dne 23. o. m. predaje br. Zoran Polić o temi: »Sokolstvo i sport«.

Predavanja održavaju se svakoga petka od 19.30 do 20. časova.

LOVENKO SOKOLSTVO

Proglas Vibora ČOS češkoslovačkom narodu

Kako već izvestismo, Vibor ČOS održao je svoju jesensku sednicu 10 i 11. decembra, o kojoj donosimo izveštaj na drugom mestu. Istovremeno, kad je Vibor likvidirao sav sletski posao, te i s gospodarske strane sasvim pozitivno zaključio veliki svesokolski slet, uputio je celokupnoj češkoslovačkoj javnosti i narodu proglas, koji se odnosi na sadašnje prilike u Češkoslovačkoj, a koji veoma jasno izražava gledanje Sokolstva na izvesna pitanja u zemlji. Proglas glasi:

Ljudima dobre volje!

Deveti svesokolski slet potpuno je potvrdio opravdanost ideje, koju je dao Sokolstvu njegov osnivač Miroslav Tiš. Slet je podigao narod iznad jada i kalamitativnog života, te je i pored teških vremena bio veliki praznik duša i srca. Iz vrela moralnih i duhovnih vrlina, kao rezultata Tiševog sleta, crpi Sokolstvo snagu za daljnji rad i veže dobro, pravo kao i odgovornu dužnost, da se mora odazvati i za vreme teških moralnih i gospodarskih kriza.

Posle krasnih julskih dana, punih svetla i topline, sada je kod nas tamno i hladno. Na naš privatni i javni život padaju sene, koje uzbuđuju istinski i stvarni bojazan. Broj uništenih porodica uvećava se. Mnogo se slučajevi lošeg gazdinstva s javnim imanjem, a ima mnogo nevednih i egoističkih pojedinaca, koji se na taj način obogaćuju. Zdrava srž naroda sve glasnije i glasnije osuđuje iskorišćavanje države i javnih ustanova po političkim strancima, koji stavljaju ličnu i stranačnu korist iznad koristi naroda i države. Zbog ovih žalostnih pojava gube na časti i poverenju pojedinci i korporacije, kojima je narod poverio upravu kulturnih i materijalnih dobara. Naš život truje nepoštenje, materijalna i moralna korupcija, protekcionizam, slepo i nesnosno strančarstvo, propadanje poštovanja čovečanog dostojanstva, nesebičnih vrednota, poštenog rada. Ovo zlo stanje pogoršava još i onaj, koji uzbuđuje narod, te nesavesno iz sebičnih koristiljivih namera širi nepoverenje.

Produžiti ovaj sadašnji način života bilo bi opasno po život naroda i države!

Ugroženi smo! Ali i pored toga ne smatramo ovu tamu tako bezizlanom, da bi iz nje izvirala moralna pometenost, te da bi izgubili veru u sama sebe. Izlaz iz teškog položaja je potreban, moguć i hitan!

Ne bojimo se života. Pozivamo poštene ljude iz sviju slojeva iz čitavog naroda u borbu za bolju budućnost. Narod, predan velikim idejama, sposoban je isto tako i za žrtve te je spreman, da odbaci od sebe sve štetne svoje članove te time zaustavi daljnje propadanje.

Protiv bolesti, koje truju zdrave korene našeg narodnog zdravlja, moramo nastupiti sa svom našom snagom, istrajnom i punom energijom. Sokolstvo veruje u snagu demokracije i humaniteta, te će slediti svog uzoru, vernom, predanom i požrtvovnom radu za narod i državu.

Sednica Vibora češkoslovačkog Sokolstva

Jesensku sednicu Vibora ČOS očekivali su svi sokolski krugovi s velikim zanimanjem, koja je imala također pored drugog da sprovede likvidaciju sleta sa svih gledišta te izreče i kritiku o celokupnom izvršenom radu u Tiševoj godini. Preko tri časa braća su posvetili, u nedelju 10. decembra, na njihovom večanju samo o sletu. Nije se radilo o tome, da se samo kritikuje, već je trebalo istaknuti i sve mane sleta, kako bi se one mogle izbegnuti kod narednog sleta. U izveštajima, koje su podneli pojedini funkcioneri sletskog svečanog odbora, izneto je u opširnoj raspravi sve ono, što je bilo potrebno, da se iznese. Naročito mnogo pažnje bilo je skrenuto ovogodišnjem sletu, što se tiče nastupa, utakmica, povorka i scene, saobraćaja, muzičkih pratnja prostih vežbi itd.

Sednicu Vibora otvorio je i vodio starosta brat dr. Bukovski. U svom govoru na prvom mestu setio se starosta svih onih, koji su započeli i mnogo radili na samom sletskom radu, a koji nisu bili tako srećni, da dožive velike sletske dane. Braća dr. Šajner, dr. Heiler, arh. Drijak, Vaclav Vorel, Josef Klenka uložili su u slet mnogo truda i snage, pa će ostati njihova uspomena svetlo primer sokolske požrtvovnosti daljnim sokolskim pokolenjima. — Posle reči staroste izveštali su pojedini referenti braću iz Vibora o svim sletskim radovima i uspesima što se tiče rada sletskih oteka, propagande, filma itd. Čista dobit sleta iznaša oko 8 milijuna čeških kruna. Polovina te svo-

te čini sletski garantni fond, t. j. ona svota, koja je u vidu poreza naplaćena od članstva ČOS.

Iz ostalih izveštaja o radu ČOS moramo naročito istaknuti pažnju, koju se je posvetilo u Tiševoj godini izdavanju njegovih spisa. Dosada su izdate četiri knjige, a svih će biti oko dvanaest. — Savezni ozledni fond isplatio je u 1932 godini svega 826.107 Kč otštete vežbačima.

Program budućeg rada predviđa reformu prednjačkih škola. Naročitu brigu posvetiće se vaspitanju prednjaka - vodnika. Dalje će biti zavedena u Sokolstvu jedna nova grana rada, vaspitanje pojedinaca za narodnu odbranu. Savezni prednjački zborovi rade sad na tome, da se što više proširi u sokolskim redovima i vežbanje sviju specijalnih grana telesnog vaspitanja, razume se, u potpunosti harmonijski s osnovama redovitog sokolskog vežbanja. Mnogo više pažnje mora se skrenuti vežbanju u prirodi. Sav prosvetni rad biće usmeren u budućnosti pitanju naraštaja, dalje pitanju apstinencije i izdržljivosti, knjižnicama. Vibor je dalje preporučio da se mora sve više pažnje posvetiti slovenskim pitanjima. Konačno sve se više i više ističe sokolski socijalni rad, te će biti potrebno, da se u tu svrhu osnuje kod ČOS naročiti jači socijalni finansijski fond, kako bi se mogao socijalni rad lako i praktično sprovesti u sav sokolski život. — Vibor je isto tako saglasno odobrio ugovor ČOS sa Češkoslovačkim amaterskim atletskim savezom i sa savezima hazene i ženskih sportova. Članstvo sokolskih društava može biti istovremeno i članstvo sportskih udruženja, može vežbati i ovde i tamo, ali takmičiti se može bilo za Sokol ili za svoje sportsko udruženje, ali nikada za oboje. Razgovori s češkoslovačkim smučarskim savezom nastaviće se.

70 godišnjica Sokola I u Brnu

Osnivač prvog sokolskog društva u Brnu, koje se je od 1862 do 1868 godine nazivalo Brnsko telovežbačko društvo, bio je br. dr. Jan Helelet, a prvi načelnik dr. Ctibor Helelet, sin starošine, odličan učenik dr. Tiševa u Pragu. U prvim godinama bilo je društvo mnogo proganjano od austrijskih vlasti, a pogotovo u ponemčenom Brnu. Zbog toga i nije društvo mnogo vremena ni nosilo sokolski naziv. Društvo je moralo sve do posle rata vežbati u skrajnje malenim prostorijama u Besednom domu, iako je imalo svega preko 900 vežbača. Tek posle rata proširilo je svoj rad tako, da je vežbalo u trima školskim vežbaonicama, a istom 1922 god. bilo je stanju da kupi podesno zemljište za letnje vežbalište, gde je sagradio za preko 2 i po milijuna Kč krasno vežbalište a 1930 godine također i svoj krov, veliku modernu vežbaonicu za više od 10 milijuna Kč. Danas Sokol I u Brnu broji 4.338 sokolskih pripadnika s preko 2.500 vežbača, što muških što ženskih, i 238 prednjaka i prednjačica.

Još nekoliko podataka o svesokolskom sletu u Pragu

Na sednici Vibora, prilikom podnošenja pojedinih izveštaja o svesokolskom sletu, stopro se videlo, kako je ogroman bio IX slet na uspomenu 100-godišnjice rođenja dr. Tiševa. Tako vidimo, da je bilo izdato svega 135.000 članskih sletskih značaka, dalje 31.000 naraštajskih i 36.200 dečjih. Iz sokolskih redova bilo je dakle prisutnih na sletu svega 202.000 lica, t. j. nešto manje od trećine svega pripadništva ČOS. Železnice su imale vanredno veliku zadaću. Pošto je bilo izdatih svega 182 tisuća legitimacija za Sokole, koji su putovali u Prag iz Češkoslovačke i inostranstva, bilo je potrebno i veliko mnoštvo posebnih vozova. Sokolska deca iz praške okoline stigla su u Prag sa 9 vozova, naraštaj sa 31 vozom a samo članstvo, te zagrančni gosti sa 87 vozova. Najviše posetnika dospelo je u Prag 2. jula i to 95.553 osobe. Tramvaj je preveo od 2 do 6 jula svega preko 4 i jedan četvrt milijuna ljudi.

Na sletu je vežbalo: 2430 dečaka i 1724 devojčica ispod 9 godina iz samog Praga, te 12.580 muške i 14.120 ženske dece od 9 do 14 godine i to iz Praga i najbliže okoline. Dalje je nastupilo 3.176 dečaka i 3.866 devojčica iz praških osnovnih škola, 14.428 muškog i ženskog društva srednjih škola na srednjoškolskom danu. Sokolski naraštaj imao je na sletu 14.008 vežbača i 18.975 vežbačica, a konačno je vežbalo naizmenice 28.824 člana i 27.939 članica sletske proste vežbe na glavnim sletskim danima tako, da je svakog dana nastupilo 17.000 lica. Starije braće nastupilo je u Tiševim prostim vežbama svega 5.678. U najboljoj ženskoj tački sleta, vežbama s čunjevima, nastupilo je 2.400 odabranih vežbačica, a u sletskoj sceni učestvovalo je preko 5.000 lica. Kod utakmica nastupilo je

1.008 naraštajaca, 614 naraštajki, 2.844 člana i 1.094 članice u 26 raznih vrsti utakmica: od smučanja, preko lake atletike do utakmica na različitim spravama te borbe za slovensko prvenstvo. U povorci je učestvovalo: za vreme naraštajskog sleta 2.193 vodnika, 11.179 naraštajaca, 12.298 naraštajki, 28 muzika te 193 jugoslovenskog naraštaja; povorka za vreme glavnih sletskih dana bila je mnogo veća te je u njoj uzelo učesća 65.528 lica, koji se dele kako sledi: članstva ČOS 36.114, članica ČOS 19.073, 92 muzike sa 2.519 glazbenika, 822 konjanika itd. Jugoslovenskog Sokolstva bilo je u Pragu svega 5.703 lica. Američana 2.000, Bugara 200, Poljaka 370, Rusa 700 itd. U zajedničkim konačnim bilo je nastanjeno 123.599 lica, 3.402 u privatnim stanovima, te 1.210 lica po hotelima. Lekarsku službu vršilo je 120 praških lečnika, te 450 članova pomoćnog lekarskog zbora češkog Sokolstva.

Koliko je Sokolstva u Pragu?

Kako je poznato, Prag je sedište pet sokolskih župa: Šajnerove, Podlipnoga, Podbelogorske, Barakove i Jungmanove. Njihov delokrug obuhvata Prag s okolinom sa 290 društava i 17 četa. U svima praškim župama bilo je udruženo 45.363 člana, 18.402 članice. Od njih je oko jedna petina vežbača oko jedna trećina vežbačica. Ove župe brojile su 4.666 muškog i 4.581 ženskog naraštaja, 16.762 muške i 18.889 ženske dece. Broj prednjaka iznosi 1874, prednjačica 1269, t. j. na svakog 13 muškog vežbača dolazi jedan prednjak, a na svaku 19 vežbačicu jedna prednjačica. Vlastite sokolske domove ima 111 društava.

Delegacija ČOS u Španjolskoj

Societad Gimnastica Española — Španjolsko telovežbačko udruženje — priredilo je od 5 do 11. decembra u Madridu svoje svečanosti. Češkoslovačko Sokolstvo izaslalo je, na poziv spomenutog udruženja, u Madrid svoju delegaciju i to zamenika načelnika br. dr. Miroslava Klingera i br. Josefa Šterca. Imenovani su zastupali Sokolstvo na pomenutim svečanostima, te su tom prilikom razgledali i telovežbačku školu španjolskih gimnasta u Toledu. Ova škola je pod vojničkom upravom, ali se tamo vaspitavaju i profesori telesnog vaspitanja na španjolskim srednjim školama, te učitelji telovežbe za razna gimnastička društva. Na ovogodišnjem svesokolskom sletu nastupili su s posebnim biranim programom i izaslanci toledske vojničke škole s veoma lepim uspehom.

70 godišnjica postojanja Sokolstva u Jugoslaviji

KONCERAT »GLAZBENE MATICE»

U počast proslave 70-obljetnice osnivanja prvog sokolskog društva u našoj zemlji priređice čuveni mešoviti pevački hor »Glazbene matice» u Ljubljani veliki svečani koncert 21. januara 1933 godine u velikoj ljubljanskoj dvorani »Union». Pevački hor »Glazbene matice» naslednik je pevačkog hora bivše Narodne čitaonice u Ljubljani, a koji su pre 60 godina osnovali članovi »Ljubljanskog Sokolaa».

VELIKI IZLET »LJUBLJANSKOG SOKOLA» U TACEN

Tekom meseca maja priređice jubilarno sokolsko društvo »Ljubljanski Sokol» pešački izlet u mesto Tacen, gde je održavan godišnjice 1869 veliki narodni sabor, a na kome su tada Sokolji i veliko mnoštvo naroda manifestovali za našu nacionalnu slobodu. Ovomu izletu prisustvovala sva ljubljanska i okolišna sokolska društva, koja će na taj način obnoviti sabor iz godine 1869. Ujedno će se istoga dana nakon održane manifestacije prirediti javna vežba kod Sokolskog društva u mestu St. Vid.

DANI PRIREDABA POKRAJIN- SKOG SLETA U LJUBLJANI 1933

Tekom meseca juna 1933 priređice se dva pretsletska dana (daštva i dece, te naraštaja i vojske — datum će se utvrditi naknadno), a u danima od 25 do 27 juna održaće se međusletske utakmice za prvenstvo, u kojima pobednik dobiva mač Kralja Aleksandra. Glavni sletski dani određeni su za 28 i 29 juna.

SMUČARSKÉ UTAKMICE SAVEZA SLOVENSKOG SOKOLSTVA U JUGOSLAVIJI

U danima od 17 do 19 februara 1933 god. održaće se velike smučarske utakmice Saveza slovenskog Sokolstva u Kranjskoj Gori (Dravska banovina), a u proslavu 70-godišnjice postojanja Sokolstva u Jugoslaviji. Ovim utakmicama sudelovaće i natecatelji češkoslovačkog Sokolstva, a očekuju se i natecatelji poljskog i ruskog Sokolstva. Povodom ovih utakmica bratska Češkoslovenska obec sokolska odlučila je svoje već najavljene utakmice za vreme od 9 do 12 februara.

Film o IX svesokolskom sletu u Pragu

Prosvetni odbor Saveza SKJ primio je kratki film (400m) o IX svesokolskom sletu u Pragu, koji prikazuje najvažnije momente s te veličanstvene sokolske manifestacije. Film je bio prvi put prikazan na prosvetnom tečaju Sokolske župe Beograd.

„Mea culpa . . .“

Kad sam pročitao odgovore braće župskih načelnika na anketu u prvom decembarom broju Sokolskog glasnika, osetio sam iz njih strujanje hladne stvarnosti, nekada malo utešne za naše prilike, ali mi je pored sve pažljivosti u čitanju, bilo ipak teško stvoriti jednu preglednu sliku ukupnog stanja.

Ni ne misleći, da bih o tome pisao članak, sastavio sam dva arka kancelarskog papira, povukao gornju liniju, razdelio je na 25 delova, koliko je župa u našem Savezu, a sa leve strane povukao 21 liniju, koliko je bilo glavnih i sporednih pitanja predviđenih anketom. Time sam dobio jedno polje od 525 kvadrata, koje je trebalo popuniti odgovorima braće načelnika. Posao od dva dana, bio je za mene toliko zanimljiv, jer sam ne samo popunjavao odgovorima prazne kvadrate, nego sam istodobno osećao i proživljavao sve ono, što je najvećim delom ekstrakt našega unutrašnjeg sokolskog života i rada.

I kad je posao bio gotov, video sam, da su kvadrati puni kao saće iz kojih je odnekale virio med, a odnekale jid. Od svega je popunjeno 373 pitanja ili 71%, a to je dovoljno, da se može stvarati objektivna slika o pojedinim pitanjima. Odgovor nisu poslali braća načelnici župa Beograd i Varaždin, a ostale odgovore klasificirao sam ovako: potpuni, iskreni i stvarni: Banjaluka (izveštaj načelnice), Maribor, Mostar, Novo mesto, Novi Sad, Sušak-Rijeka, Tuzla, Užice, Veliki Bečkerek i Zagreb; stvarni ali nepotpuni: Celje, Karlovac, Kragujevac, Kranj, Ljubljana, Sarajevo, Split i Šibenik-Zadar; općeniti: Cetinje, površni: Bjelovar, Niš, Skoplje.

A sad da predemo na sintezu odgovora.

Pitanje o kvalitativnoj sposobnosti vežbačkog članstva u zadnje tri godine dalo je 50% povoljnih odgovora. Vežbačko članstvo biva kvalitativno bolje, a to je posledica vaspitanja putem župskih i delimično društvenih prednjačkih tečajeva. Interesantno je, da je taj slučaj kod nekih vrlo jakih župa obratan (Banja Luka, Mostar, Niš, Osijek, Sarajevo, Skoplje, Split i Veliki Bečkerek). Ako tačno analiziramo razloge toj nesimpatičnoj i ozbiljnoj pojavi, oni se uglavnom svode na nagli brojčani porast članstva, a delimično je u oskudici prednjaštva.

To se odmah primećuje u odgovorima na pitanje o brojčanom odnosu vežbačkog i nevežbačkog članstva. Taj se procenat penje sve do 48%, ali je odnos općenito nepovoljan. Svega su 4 župe, gde je broj vežbača približno srazmeran broju ostalog članstva i to Tuzla 48% vežbača, Vel. Bečkerek 30%, Šibenik-Zadar 27% i Kranj 19%. Zadovoljava i odnos u župi Sušak-Rijeka, koji se negde penje na 50%.

Ali, pojedine župe pokazuju strahovit nesrazmer. Na pr. župa Split od 5000 vežbača samo 200 (upisano je 600), u župi Mostar od 4500 vežbača 500, a tu su ubrojani svakako i vežbači sokolskih četa, prema čemu se je rad po varoškim društvima zaista »razvodnio». Mo je subjektivno mišljenje, da iako je rad na selu veoma potreban i važan, ne bi se smelo hladno preći preko ove činjenice, jer ipak jako i sposobno društvo moći će daleko uspešnije da podržava i potpomaže rad svojih četa, nego što to može župa činiti direktnim kontaktom.

Pored svega toga u mnogim župama postoji volja, raspoloženje i veselje za sokolski rad, ali ono što je najpotrebnije — ustrajnost — nedostaje u mnogim župama. Iz pojedinih odgovora se vidi, da je veselje i raspoloženje članstva uslovljeno dobrim i sposobnim prednjaštvom, taktičnim postupkom prema vežbačkom članstvu, zdravim i prostranim vežbaonicama, spravama i t. d. Dakle, gde nema svega onoga, što je potrebno za uspešan rad, nema ni veselja i raspoloženja.

Bratsko uredništvo »Sokolskog Glasnika» postavilo je jedno slobodno pitanje, koje unapred traži negativan odgovor, a to je: uzroci današnje mlakosti, mesto intenzivnijeg i ozbiljnog rada u vežbaonicama. Na to pitanje odgovorila su nemalo sva braća načelnici i svojim odgovorima potvrdili, da u mnogim našim sokolanama zaista postoji izvesna mlakost i da nema onakvog rada, kakav bi trebao da bude. Ti uzroci su raznovrsni. Ne može se ustanoviti, da li su u nama samima, u organizaciji ili van nje, ali se uglavnom svode na dvoje: nemanje dovoljnog broja spretnog i sposobnog tehničkog vodstva (prednjaka) i u organizaciji, koja

* Moja krivica.

Natečaj za sokolsko kolo

Izvršni odbor SKJ na predlog Saveznog prosvetnog odbora raspisao je natečaj za sokolsko kolo, koje bi se redovno uvrštavalo u red igara na sokolskim priredbama. Na taj natečaj stigao je do sada svega jedan rad. Rok natečaja još je otvoren. Blizi uslovi natečaja mogu se dobiti u kancelariji Saveza SKJ (Beograd, Prestolonaslednikov trg 5/II).

se je tako reći rasplinula u bezbroj odbora i oteka, koji se sve većma udaljuju jedni od drugih, postaju samostalni, deluju zasebno i ogradauju se kineskim zidom od ostalih oteka. Iako postoji sklad između tehničkih i prosvetnih organa, ipak su to dva separata tela, koja se više toleriraju, nego li saraduju. Iz svih odgovora se jasno vidi, da vodstvo vežbačkog članstva nije zadovoljno sa prosvetnim radom, koji svoj delokrug proteže van sokolanc, ili joj uopšte ne posvećuje pažnje. Posledica toga je »nedostatak sokolske svesti», kratak boravak vežbača u sokolanama (jer misle da su u Sokolu samo radi fizičkog snaženja), malodušnost, nemogućnost davanja otpora na srtaju klerikalizma i anacionalnih elemenata, usled toga smalaksalost, a posledica toga je svakako guljenje volje. Postoje slučajevi, da članstvo ni ne poznaje svoga prosvetara, a on nije nikad ni zavirio u sokolanu. Taj veoma slabi kontakt se ispoljuje i kod samih uprava, pa nije redak slučaj, kako jedan brat veli, da članstvo uopšte ne poznaje ko je sve u upravi. U uprave se često uvlače ljudi »radi lične koristi», koji tu koriste neprekidno i cinički crpu i misle da tome neće doći kraj. Mnogi se čak ne birajući sredstava bore da dođu na vidne položaje u sokolskim jedinicama, ni ne vodeći o tome računa, da za to nemaju nikakvih kvalifikacija.

Umesna je s toga primedba brata načelnika župe Osijek, koji kaže da se od jedinog prednjaštva, na kojem počiva celokupan i glavni rad traže kvalifikacije i da su zahtevali toliki, da su čak retki pojedinci, koji mogu u svome radu ustrajati. A kakve se kvalifikacije traže od ostalih? Na čelo uprave i u uprave pojedinih jedinica dolaze lica, koja nisu provela ni jedan dan u sokolanu, koja uopšte nemaju pojma o Sokolstvu, koja stupajući u upravu imaju u vidu jedino svoj lični interes, a istodobno, niti imaju pojma, niti se za celo vreme svoga boravka u upravi staraju, da se upoznaju sa suštinom sokolske misli. Kad tako lice dođe na vodeće mesto, ono se stavi u pozu diktatora, ruši levo i desno bez obzira, ostali to sve gledaju ne usudujući se da se suprotstave, nastaje apatija, nerad, a posledica je odilaženje iz sokolskih redova onih radnika, koji su u Sokolu bili jedino radi Sokola. Nije redak slučaj, da se takvi ljudi okruže »klikom», koja ih pomaže i sistematski odstranjuje svakog ko je nepoćudan, a ni najmanje se ne obazire na danomično propadanje, fiktivne rezultate, nerad — nego sve to maskira paradama i svime što je balast sokolskom radu. U mnogim slučajevima bratstvo je samo »bratstvo» — a lični interes je onaj faktor, koji iz osnova potkopava zdrave temelje ideje. Dakle sve u svemu svodi se na reči brata načelnika župe Maribor: »mea culpa», koje sam uzeo i kao naslov ovoga članka.

Sa radošću mogu konstatovati, da je vodstvo župa u zaista dobrim rukama, pa kad bi ono bilo potpomagano u svome radu onako, kako to traži težnja za napretkom, danas bi se sokolska organizacija reprezentovala ne samo brojčanom snagom, nego i snagom sokolske svesti.

Veoma važna stvar u sokolskom radu su župski sletovi i sletovi uopšte. Ni ne govoreći o važnosti sletova u drugom smislu, oni su važni radi prebrojavanja stvarne snage vežbačkog članstva. Jasna je stvar, da ni jedan načelnik neće pristupiti organizaciji sleta, ako nije prvenstveno siguran, da će broj vežbača biti dostojan, a za uvežbanost se je lakše pobrinuti. Tu poteškoće svlada intenzivan rad i čvrsta volja. Održavanje sletova je u vezi sa prva dva pitanja: kvalitet i odnos vežbačkog prema ostalom članstvu. Ovo zadnje gotovo više odlučuje, a kako je taj odnos prilično nepovoljan, prirodno je da se mnogi župski načelnici ne usuduju, da zagaze u tako riskantnu stvar. Otuda je i činjenica, da je u toku 1932 godine priredilo župski slet od 25 samo 8 župa (Kranj, Ljubljana, Niš, Novi Sad, Novo mesto, Šibenik-Zadar, Varaždin i Zagreb). Utešna je stvar, da su mesto toga priredili mnogi okružni sletovi, koji nemaju onoga efekta kao župski, ali u tehničkom pogledu imaju veliko značenje. Samo jedan deo uzroka radi neodržanja žup. sletova, mogao bi se pripisati privrednoj krizi.

Iz izveštaja braće načelnika se vidi da je uspeh okružnih sletova, kojih je održan veliki broj, bio veoma dobar, a naročito podvlačim činjenicu, koju je istakao najveći broj braće načelnika,

da narod, pored sve jednoličnosti nastupa, pored čestih i mnogobrojnih društvenih nastupa, brojno posećuje svaku sokolsku priredbu, pomaže Sokolstvo i gaji prema njemu uvek jednaku ljubav. Gledajući se osjeti, da je interes građanstva opao, prema izveštaju neke braće načelnika, može se tačno utvrditi, ili da je tu kriv društveni načelnik, koji nije posvećivao dovoljnu pažnju vežbačem članstvu, ili društvena uprava, koja sama zanemaruje rad. Drugoga ničega nema i ne može da bude.

Saglasnost sve braće načelnika, vidi se u jednoj stvari, a to je jednoličnost nastupa, anahronizmi u radu i prerana administracija. Naravno u pogledu javnih nastupa stojimo onde gde smo bili pre 60 godina, međutim duh vremena traži prilagodavanje, traži nešto novo, a to novo dalo bi se ustanoviti jednom anketom, koja bi se ozbiljno pozabavila svima ovim pitanjima. Pojedina braća načelnici nastoje sami, da se prilagodavaju prilikama i unose nove stvari na javne vežbe (igre, takmičenja i sl.), ali iskustvo pokazuje, da se i u tome mora biti i suviše oprezan, da stvar koja se izvodi, ne bude dosadna i dugočasna. Sad se valja upitati, šta je uopšte zadaća javnog nastupa: da li da se publici dade sat, dva razonode, ili da se demonstrira snaga, disciplina i što je najglavnije sistematski uticaj pravilnog telovežbenog rada (sustava) na sokolske pripadnike. Odgovor je: dovesti i jedno i drugo u sklad, a to nije ni tako laka ni jednostavna stvar. Igra može često da bude zanimljiva za one koji je igraju, ali ne i za publiku, loše otpevana pesma može da pokvari čitav raniji dobar utisak i t. d.

Iz svih odgovora, mogu se izvući ove smernice: kolektivni nastupi, naročito župski i okružni su neophodni i važni; društveni nastupi treba na se priređuju mnogo ređe i to da ih priređuju samo ona društva, koja mogu nastupiti sa reprezentativnim brojem; od župskih sletova odvojiti takmičenja (za zastave, prelazne darove i sl.), jer oduzimaju mnogo truda i vremena, tako da se javnom nastupu ne može posvetiti potrebna pažnja; provesti reorganizaciju u pogledu nastupa, s time da se izvedba prostih vežbi svede na minimum, a i te da su lagane, efektne i izvedene sa većim brojem vežbača; da se više uvode različnosti, takmičenja u lakoj atletici i igre; ne preterivati sa spravama, nego udesiti da nastupi manji broj odlično izvezenih spravara, koji će izvoditi više estetske, a manje vratolomne vežbe; nastupati samo onda, ako je izvezenost apsolutna.

Iako ima u izveštajima braće načelnika stvari, kojima ne možemo biti zadovoljni, utešna je i veoma važna stvar, da se je kadar našega predništva znatno pojačao, naročito kvalifikovanog predništva (sa ispitom), pa dok smo u godini 1929 imali svega 391 prednjaka i 109 prednjačica, danas imamo 1077 prednjaka i 281 prednjačicu. Godine 1929 otpadao je na svakih 100 vežbača prosečno jedan prednjak, a danas otpada jedan na svakih 120 vežbača, razume se, ako tu računamo sve kategorije vežb. članstva. Već sama ta činjenica bila bi dovoljna, da se odgovori na jedno od pitanja u anketi: zašto još uvek oskudica u prednjstvu. Tome se još mogu pridodati i ostali ne manje važni razlozi oskudici u prednjstvu. Jedan brat načelnik je ispravno rekao, da je Sokolstvo još uvek ustanova u kojoj se okuplja najvećim delom srednji stalež, a tako zvana «elita» — «aristokracija» imućan svet, ulazi u sokolske redove samo na vodeća mesta i u odbore. Njih članstvo bira jer su «ugledni» ljudi (iako su im često moralne kvalifikacije ništavne), a oni često puta u Sokolstvu ili svidaju ličnu korist, ili paradiraju, ne interesuju se za rad, grčevito se drže svoga položaja i radije puštaju da društvo propadne, a ne daju svoga položaja iz šaka. To su ona «braća», što se uvek u paradama i povorkama guraju na prednje, koja se u prilikama gde članstvo dolazi skupa klone, da se pokažu dosledni demokratskim principima u Sokolstvu i koja i u Sokolstvu pretpostavljaju društveni položaj, imućstvene prilike i sl. radi pojedina. Naročito je taj slučaj, kako veli jedan brat sa tehničkim radnicima, koji su najvećim delom iz zanatliškog staleža. Takav postupak revoltira ove ljude, koji predano služe Sokolstvu i oni nećuju napuštaju sokolske redove.

Drugi važan razlog oskudici prednjaka je socijalni položaj u kojem se oni nalaze. Oni se bore za svakidnji komad kruha i uz to svoje slobodno vreme posvećuju sokolskom radu, a kad njihov položaj i komad kruha dođe u pitanje, onda je najčešći slučaj da sve intervencije ostanu bezuspešne, — oni «što imaju previše» kako veli jedan brat, nastoje da imadnu još više, a ni ne pomišljaju da se pobrinu, kako bi i nekom često puta nenadoknadivom prednjaku, osigurali komad hleba. Daljnji su razlozi slabo interesovanje inteligencije za sokolski rad, a činovička inteligencija od osnivanja SKJ ulazi u sokolske redove i to u upravu gde ne mora mnogo da radi, samo za to, da bi se svojim «radom» iskazala kod pretpostavljenih vlasti. To naročito

to zgodno primećuje brat načelnik osječke župe, koji veli: «u upravama ih je mnogo gde se vide, ali na delu malo». Zaista, ko može kontrolisati sve moguće izveštaje o «radu» takve braće, koji se šalju na nadležna mesta i koji im pribavljaju odlikovanja, položaje, grupe, pohvale i sl. Za to su kompetentni jedina župa, društvo ili Savez, ako od ovih dobije objektivne i tačne podatke. Iz izveštaja se dalje vidi, da je broj članova u upravama i suviše velik.

Zatim slab izbor učesnika za župske i savezne tečajevе. Tu dolaze većinom oni, koji su dobro situirani, ali koji često puta neće ni hteti ni moći da pripreme stečeno znanje. Važan je razlog i oskudica u stručnoj literaturi, koja je većinom oskudna i skupa, kratkoća prednjačkih tečajeva i sl.

Sve ovo dalo bi se onda svesti na primedbu brata načelnika župe Maribor, koji kaže: «ne toliko nedostatak prednjaka, koliko nedostatak dobrih prednjaka».

Podvlačim činjenicu, da su sva braća načelnici u tome složni, da naročito vrednost imaju župski prednjački tečajevi i da je sve ono što je vršno, izašlo iz tih tečajeva. Društveni tečajevi su ostali bez uspeha, jer je jedina župa Zagreb gde se u tom pogledu nešto radi (25 društava i 15 četa rade na podizanju prednjstva).

To nije ni za osudu, kad se zna, da društvo nema mogućnosti za održavanje tečaja, koji je skopčan sa puno poteškoća, pa radi toga treba protežirati župske tečajevе, koji su se u svakom pogledu pokazali bolji.

Ako uvažimo sve gore navedene razloge, odgovorice se na pitanje, kako da se najefikasnije pomogne oskudici u prednjstvu.

Moram ovde primetiti, da je prvi put nabacena misao o profesionalnom prednjstvu (načelnik župe Tuzla). Socijalna pravda zahteva da se uloženi trud nagradi, da je dužnost kako društvenih tako župskih uprava da o tome vode računa, jer se time sokolstvo neće nikoliko ogrešiti o načelo: «Ni koristi, ni slave!», ali je moje mišljenje, da jednoj organizaciji kao što je sokolska, profesionalizam bi mogao biti više od štete, nego od koristi.

Da su za tako razgranat rad kao što je sokolski i za njegov prosperitet potrebne velike materijalne žrtve, nije potrebno ni isticati, a također ni

činjenicu, da su materijalna sredstva sa kojim Sokolstvo vrši svoj zadatak i suviše malena, pogotovo ako se još ne ekonomično racionalno.

Anketa je također utvrdila, da je od saveznih prednjačkih škola bila slabija korist, pa su u korist saveznih prednjačkih škola dala svoj povoljan sud samo 5 braće načelnika (Kranj, Maribor, Sušak-Rijeka, Tuzla i Bečkerek). Razlozi, koji se za to navode nisu tako jasni, da bi se mogli utvrditi nedostaci tih škola.

Jedna veoma utešna pojava je jednoglasno konstatovanje sve braće načelnika, da je saglasnost između upravnih i tehničkih organa veoma dobra.

Osnove za budući rad su uglavnom iste: tečajevi, obilazak društava i četa, priredbe, — «leteći tečajevi» (Zagreb), brigada za sokolske čete, nabavke sprava i t. d., a pored svega toga najveći broj naših župa učinile sve, da se dostojno odazove Pokrajinskom sletu u Ljubljani 1933, koji se priređuje u počast 70 godišnjice od osnutka prvog sokolskog društva na Slovenskom Jugu.

Kratka rezime: Pored svih zapreka i pored svih smetnji, sa kojima se Sokolstvo bori, možemo biti ipak zadovoljni sa ukupnim stanjem, jer koliko je god važna težnja za postizavanjem novih uspeha, isto toliko je važno sačuvati ono sa čim se raspolaze. A, ako smo iskreni i ako prosuđujemo stvari onako kakve one u istini jesu, onda za najveći broj neuspeha leži krivica na nama samima.

Posve je tačno, da i pored odredaba zakona, koji predviđa imenovanje uprava, sve sokolske jedinice biraju u upravu one ljude, koje hoće, ipak ti izbori u najveće slučajeva nisu refleksi slobodne volje, a zgodna su prilika, da se u upravu ugraju lica, koja nemaju ničega zajedničkog sa Sokolstvom. Naša ukorenjena ravnodušnost i bojazan «da se ne bi zamerili», makar i trpeli zlo koje će kao posledica lošeg izbora nastupiti, daju prilike takvim ljudima da se zgodno «plasi» i, a posle ih je teško odstraniti, jer ćemo se onda dvostruko zameriti.

Ako je svrha ovoj korisnoj anketi, da kao i bezbroj predloga izglasanih, a neprovedenih u život, ostane samo kao mrtvo slovo na papiru, onda je i ovo moje pisanje, kako se to danas slobodno kaže: «oranje mora».

Vojslav Bogičević — Tuzla.

„Bog dragi neka dade Sokolu snage i poleta . . .“

U sušačkom »Mornaru«, u članku »Kad drugi ne vjeruju u mir...« — među ostalim gde se govori o dužnosti naše narodne samoodbrane gledom na »razoružanje« i »mirovna nastojanja«, poglavito naših suseda — čitamo i ovo:

«A što da kažemo o Sokolu, o našem Jugoslavenskom Sokolu, o našem crvenim košuljama, na kojima počiva toliko naše narodne snage? Naš Jugoslavenski Sokol već je danas u našem narodu jedna sila, ali ta sila treba da zahvati još dublji koren. Ko ikako može neka ude u tu našu gvozdenu organizaciju, a ko ne može, neka joj drukčije bude od pomoći. Ko pak ne može ni to, neka našem Sokolu ne odnemaže».

Osim nekoliko svesnih i nesvesnih grobara naše Jugoslavije naš je narod sav uz Sokole. Neprijatan izuzetak čine neki naši biskupi, što mi od svega sreća žalimo.

Tako je bilo i pre rata. Naglo širenje Sokolstva postalo je Austriji opasno, i da se razbiju njegovi kompaktni redovi, izneo se na površinu Tirš prikazivan kao neki heretik, bezverac, što li? A da se pitalo i najskrupuloznije Sokole — katolike, odgovorili bi, kao što bi i danas: — Pa mi smo čuli mnogo o Tiršu i čitali smo o njemu, ali nigde nismo naišli na nešto, što bi bilo protiv našeg verskog uverenja.

Nije koristilo onda, kao što ne koristi ni danas.

Mussolini je, govoreći u italijanskom Parlamentu o zaključenom Lateranskom paktu, kazao među ostalim i ovo:

«Ova se je vera rodila u Palestini, ali je postala katoličkom u Rimu. Da je ostala u Palestini, vrlo je verovatno, da bi se bila ugasila, a da ne bi iza sebe ostavila traga.»

Zamislite. Bog je poslao na svet svoga jedinorodenoga sina, da umre za spas ljudskih duša. I taj božanski Spasitelj pre nego li će umreti, udario je svojim divnom naukom temelje jednog novog veri. Ali da je slučajno sv. Petar ostao u Jerusolimu, u Antiohiji ili da je poginuo mučeničkom smrću u Aleksandriji ili u Ateni — vera bi sina Božjega postala nekakva sekta i — propala. Katoličku veru nije

dakle spaslo to, što je potekla od samoga Boga, već što je prenela svoje selo u Rim. Tako je eto govorio Mussolini nekoliko meseci posle Lateranskog pakta, pa ipak se svi kardinali i biskupi u Italiji natecali i danas se nateću, ko će da mu se bolje ulaska blagoslovima, što ih neprestano papa i oni posiplju na glave mladih fašističkih mušketira.

Slavni Kurelac pisao je nekom zgodom: »Gospod Hramustek, kanonik zagrebečki, nam Horvatom samo sramotu dela: mene je ekskomunicirali, kajti sem se podulaf reći, da je Kollár kreposten i svet čovjek.»

Kollár je bio evangeličke vere . . . A da nije bilo njega, kuda bi i što bi naši preporoditelji?

Ima jedna zvezda na našem nebu, na koju možemo svagda i u svakoj zgodi s ponosom da pokažemo: naš neumrlj Strossmayer. Kad su mu godine 1902 istarski Sokoli čestitali njegov doktorski jubilej, naš im je Meccena odgovorio ovako:

»Mili moj hrvatski Sokole,

Lijepa hvala na bratskoj uspomeni o doktorskom mome jubileju. Bog dragi neka blagoslovi slavno društvo i dade svakomu Sokolu snage i poleta, da brani odvažno svoje, ne čineći pri tome nikome štete, kao što je ni do sada nije činio. Po Bogu je i prirodni, da svačkom brani gnjezdo svoje i u njemu sokoliće mlade.

Preporučujući se i nadalje prijateljskoj uspomeni ostanem slavnom društvu sa ljubavlju

J. J. Strossmayer, biskup.»

Zaista velike reči, ali i od velikog čoveka!

I ne treba im tumača, već da ih onako, kako su napisane, upamtimo i pohranimo usred srca, pa kad već niko ne veruje u mir, a jer je po Bogu i po prirodni, da svaki brani gnjezdo svoje i u njemu sokoliće mlade, okupimo se oko našeg Sokola, Jadranske Straže i svih drugih naših nacionalnih udruženja, i nastojimo, da budemo u svaki čas spremni, da branimo našu zemlju i u njoj sokoliće naše mlade.»

Vinodolski.

Nešto o proslavi 1 decembra*

Značenje dana 1 decembra dovoljno je poznato te ovim rečima nije ni svrha da o tome govore. Ujedno je poznato, kako i na koji način pojedine sokolske jedinice treba da proslavljaju

* Donašamo, pripremni da iznesemo i drugo mišljenje. — Ur.

taj veliki dan. Razume se, da to treba izvesti uvek u skladu s propisima Saveza SKJ, a svakako prema mogućnostima i prilikama dotične sokolske jedinice, odnosno prema prilikama sedišta te jedinice. U mestima pak, u kojima deluje više sokolskih jedinica (kao n. pr. u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani

i t. d.) uobičajene su toga dana i župske priredbe, ponajviše one večernje, kao akademija, eventualno ples ili poselo.

Samo po sebi je razumljivo, da te večernje priredbe moraju da imaju poseve sokolski — narodni — karakter, te da su pristupačne svemu članstvu, da ono toga dana zna i osjeti, da je sokolski praznik. Ipak umesto uobičajene akademije, dešava se, da se najveće toga dana priredi t. zv. svečani sokolski ples — iako bi se mogla prirediti akademija s vrlo bogatim programom. Ali ni taj ples nije za osudu, jer i to je sokolska priredba, bar zato što je priređuju Sokoli. Ali ovde treba istaknuti, da taj ples treba da je pristupačan i širim masama članstva, naime, da mu se ne udaraju visoke ulaznice i da se ne priređuje u «elitnim salonima», kada bi se možda moglo naći i skromnijih, a koji ne bi krnjili sokolski ugled. Time se samo zatvaraju vrata onaj braći, koja žive u skromnijim prilikama, a koja ne mogu da udovolje uslovima »otmenosti« za jedan »elitni ples u salonima«.

Istina je, da svaka inicijativa ovakvih priredaba ima i svoje razloge.

Iz telovežbačkog sveta

FORUM MUSOLINI U RIMU

Već smo izvestili, da grade u Rimu na inicijativu Mussolinija veliki forum, središte telesnog vaspitanja u Italiji s nazivom »Forum Musolini«. Telesno vaspitanje podređeno je u Italiji potpuno državnoj organizaciji »Opera nazionale balilla«, koja provada u ovoj struci vaspitanje omladine sve do 18 godine, a tek posle toga pojedina društva italijanskih fašističkih gimnasta. Forum sam sastoji se u prvom redu iz bogato opremljene državne visoke škole za telesni uzgoj sa svim potrebnim uređajem, vežbaonicama, sobama za predavanja, laboratorijama te stadiona, koji je izgrađen potpuno iz mramora. Kao ukras stadiona moramo spomenuti 68 likova raznih zaslužnih muževa za telesni uzgoj, a koje su forumu poklonile pojedine italijanske provincije. Pored visoke škole na stadionu je i igralište za decu, vežbaonice za omladinu i t. d. Jednom rečju sav forum pokazuje u punoj meri svu veliku pažnju, koju posvećuje sva službena Italija telesnom vaspitanju svog naroda, sve od rane mladosti pa do zrelih godina. Forum Musolini pretstavlja jednu od najmodernijih visokih škola za telesno vaspitanje u Evropi.

IZ SAVEZA BUGARSKIH JUNAKA

Kako se razabire iz poslednjeg broja junačkog lista »Zdrave i silae« nailaze bugarski Junaci na mnogo poteškoća u njihovim redovima s komunistima, koji su primili naređenje iz Moskve da tiho u junačkim i ostalim organizacijama za telesno vaspitanje izazivlju prepirke, te da na ovaj način oslabe sav rad. Ali junaci bili su na oprezu, te su blagovremeno poduzeli mere da odstrane opasnost ovih komunističkih pokušaja. — Dalje čitamo u spomenutom listu članak iz pera bivšeg saveznog načelnika Gladniškog, kakav je uticaj na njim ovogodišnji IX svesokolski slet u Pragu. — Savezni starišina Lazov pokrenuo je opet pitanje prosvetnog rada među Junacima i to u smislu plevenskih rezolucija, gde je tačno zaključeno, kako treba da se sproveda prosvetni rad u junačkim društvima. Isto tako oglasio se je zavezani načelnik Bureš sa svojim nacrtom rada, što moramo smatrati u junačkom listu kao sasvim nov pojav.

30 godišnjica pevačkog društva

»Zora« u Čikagu. Dne 20 novembra sa svečanim koncertom proslavilo je najstarije jugoslovensko pevačko društvo u Americi, i to pevačko društvo »Zora« u Čikagu, svoju 30 godišnjicu. U želji da naša pesma olakša našim iseljenicima život u tudini i da ih potseća na otadžbinu osnovali su godine 1902 Mirko Mužina i Matijašić Hrvatsko pevačko društvo »Zora«, koje je svojim osnivanjem dalo potstreka osnivanju i daljnjih pevačkih društava među iseljenicima u Severnoj Americi. Svake godine »Zora« je priređivala više koncerata, a poduzimala je i turneje po Severnoj Americi, da u krajevima, gde ima našeg življa, izvrši veliku nacionalno-kulturnu misiju. Godine 1909 ulazi »Zora« u Savez hrvatskih pevačkih društava sa sedištem u Zagrebu, a 1912 na veoma svečan način proslavlja svoju 10 godišnjicu. Njen razvitak je zavidan, i svojim nastupima i na pevačkim takmičenjima sticala je najviša priznanja. »Zora« je izvadala i operete i opere nacionalnog karaktera, među njima s osobitim uspehom Zajčevu »Petar Zrinjski«. Posle rata društvo radi u čisto jugoslovenskom duhu i sudeluje svake godine na proslavi Ujedinjenja. Danas je ovo društvo, koje bro-

Ali ipak uslovi moraju biti pristupačniji, pogotovo, u današnjim životnim prilikama, glede odela, cene i t. d. Jer svakako je bolje, i baš sa sokolskog gledišta, da svaki pojedini član, koji zaista nema mogućnosti da poseti jednu takovu priredbu, da on sam dođe do saznanja, da momentano tamo eventualno ne pristaje, nego kada mu se to preći pomenutim merama. A ko eventualno ne bi mogao da spada na jednu dostojanstvenu sokolsku priredbu, taj doista ne bi mogao da spada ni inače u sokolske redove. A i tu ima načina, da se takova nešto ne dogodi. Stoga priređivači ovakvih priredaba ne smeju, u neku ruku, da kažu: »Pa ne mora svatko da dođe«, već se moraju rukovoditi mišlju, da je to sokolska priredba na 1. decembra, na dan našeg narodnog ujedinjenja, čiji su Sokoli najveći pobornici, te da je to najveći sokolski praznik u celoj godini i na tu priredbu i slavu svakom članu — Sokolu — mora se dati prvenstveno mogućnost da na nju dođe, da tako zaista u duši oseća celog dana, da je 1 decembar.

Dušan Novaković, Zagreb I.

40 SLET BELGIJSKIH GIMNASTA U BRISELJU

Belgijski savez gimnasta (jedini u Belgiji za Flance i Valonce), priređuje naredne godine u Briselju svoj 40 savezni slet, razume se, uz učešće sviju društava. Premda je savezni rad u poslednje vreme mnogo zapeo usled velikih trzavica među Flancima i Valoncima i to u prvom redu zbog jezičnog pitanja, ipak se je nadati, da će uspeti sadašnjem pretsedniku saveza Gobletu da smiri obe strane. Valonci, naime, služe se francuskim, a Flanci nizozemskim jezikom, što izaziva kod sviju sednica svade i štetno upliva na rad svih sedam župa i njihovih društava.

ZLE STRANE PROFESIONALIZMA

Kao što je u drugim državama i nogometnim savezima, tako je stvorena i u Francuskoj, pored jedne amaterske, profesionalna liga, u koju je stupilo toliko klubova, koliko gaje nogomet s plaćenim igračima. Malo zatim pokazale su se i sve zle strane ovog koraka. Klubovi, naime, tuže se, da su ovim korakom silno poremećene finansije, te da zaželjeni uspehi daleko nisu onoliki, kako se je očekivalo. Razume se, da će se u skorije vreme pristupiti reorganizaciji profesionalne lige, no sumnjamo, da će posle toga biti finansijski uspehi bolji, a da ne govorimo o moralnoj strani ove pojave.

NEKOLIKO NORDIJSKIH USPEHA U ATLETICI

Znaja radi saopćujemo nekoliko ovogodišnjih uspeha nordijske atletike. U trčanju na 100 i 200 metara postigao je Hagen rezultat 10,8, odnosno 22,1 sek. Na 400 m trčao je Jahonsen 49 sek., a na 800 m isti atletičar i 1 min. i 53,6 sek. Rekord na 1500 m nosi Rauhajm sa 4 min. i 05,2 sek., na 3000 m Lidvo u 8 min. i 58 sek., na 5000 m Brate u 15 min. 19,8 sek., te na 10 km isto Brate u vremenu od 32 m'nuta 19,7 sek. Trčanje preko prepreka donelo je pobedu Haugu u 14,8 sek., a na 400 m istome u 54,7 sek. Kod bacanja kugle je prvi Melster sa 14,83 m, diskos bacio je najbolje Sivertsen na 46,43 m, koplje pak Sunde na 67,04 m. Kod skokova bio je prvi u skoku u vis Halvorsen sa 191 cm, u skoku u daljinu Berg 710 cm, a u skoku s motkom Hestenes sa 375 cm.

ji preko 100 izvršujućih i oko 150 potpornih članova, ne samo najstarije, nego i najbolje naše pevačko društvo u Severnoj Americi.

25 godišnjica Gradskog kazališta u Pragu. Koncem novembra proslavilo je »Mjestske divjadlo na Vinohradeh« svojo 25 godišnjicu. Ovo je kazalište osnovano stoga što Pragu nije bilo više dovoljno samo Narodno kazalište da bi se suzbijao uticaj nemačke operete i šale, pa se moralo misliti na osnivanje vlastitog kazališta, koje bi publici prikazivalo i komade lakšeg i zabavnog karaktera. U toku godina ovo se je kazalište, koje ima svoju lepu zgradu na Vinohradima razvilo u instituciju, koja stoji danas na visokom umetničkom nivou i na kojem deluju čuveni umetnici.

10-godišnjica ruskog udruženja novinaru u emigraciji. Dne 11 decembra održana je u Pragu u proslavu desetogodišnjice postojanja udruženja ruskih novinara i pisaca u Českoslovačkoj, čiji su članovi ugledni novinari i pisci. Pretsednik ovog udruženja je Nikolaj Ivanović Astrov, nekadašnji gradonačelnik Moskve. Od istaknutijih članova i starijih pisaca možemo još imenovati Vasilija Nemiroviča-Dančenka, kojemu je danas već 88 godina.

Izložba sovjetske arhitekture u Pragu. Izgleda da umetnički krugovi današnje sovjetske Rusije ipak žele da oceni njihov rad i »buržujjska« kritika, pored toga, što žele da i putem izlo-

žaba vrše političku propagandu. Ovih dana je u Pragu, u poznatom umetničkom salonu Manes, otvorena izložba sovjetske arhitekture, koja prikazuje mnoge lepe radove, pa i pravu modernizaciju i amerikanizaciju ruskih gradova i industrijskih centara. Izložbu je otvorio trgovački zastupnik sovjetske vlade Arozev, koji je pozvao češke arhitekta, da i oni prirede izložbu svojih radova.

100-godišnjica Bjersterna Bjernsona. Dne 8 decembra proslavila je čitava Norveška na najsvečaniji način stogodišnjicu rođenja jednog od najvećih svojih sinova, svetski čuvenog pesnika, pisca, nacionalnog radnika i buditelja Bjersterna Bjernsona. U svom životu bio je novinar, kazališni kritičar, a i direktor pozorišta u Ber-

genju. Umro je u Parizu, koji mu je bio veoma omiljen. Pre svega bio je borac za čovečanska prava, borio se za oslobodjenje svog naroda, a ustao je i podigao svoj glas i protiv nečovečijih metoda Madžara, koji su nastojali da potpuno unište braću Slovačke. Razumljivo je, da se Čehoslovaci velikog prijatelja i branioca, koji je svetu pokazao nemoguće stanje u bivšoj Madžarskoj, sećaju s dubokom zahvalnošću.

Broj pesnika u Severnoj Americi. Obično se misli da je Amerika zemlja suvog realizma i materijalizma, te da je tamo malo smisla za poeziju. Da to nije tačno pokazuje najnovija statistika, koja iznosi, da ima 4000 osoba, koje žive od poezije.

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

Župa Banja Luka

TEČAJ ZA PREDNJAKE SOKOLSKIH ČETA

Sokolska župa Banja Luka organizirala je tečaj za prednjake sokolskih četa i za sve one, koji se žele poučiti u sokolskom radu za organiziranje četa po našim selima.

U petak 25 novembra u 8 sati pre podne ovaj je tečaj otvorio starešina župe brat dr. Steva Moljević s predavačima tečaja u kasarni 33 peš. puka (Vrbas logor) pozdravivši prisutne i poželjivši dobar uspeh u radu.

Tečaj se održava o trošku župe, koja posetiocima daje besplatnu nastambu i hranu podoficirsku u samom logoru, dok su čete imale posetiocima da plate putni trošak do Banja Luke.

Kao jedini uslov traži se, da posetioci budu zdravi, bistri i pismeni, a pored toga trebaju da imaju volje za sokolski rad.

Tečaj će trajati od 24 XI do 24 XII o. g., a vodiće ga i nadzirati župski prednjak brat Volk. Predavaće se ove discipline: Brat Volk: Tiršev telovežbeni sistem — razdoba (4 časa). Proste vežbe: osnovi (22 časa), terminologija — sistem (18 časova), praktično sastavljanje i izvođenje (24 časova). Praktično vođenje u četama (16 časova). Laka atletika (skok, trk, kugla, koplja, penjanje (12 č.). Raznolikosti (teoretski i praktično — 6 č.). Vežbe sa spravama (Štapovi i t. d. — 8 č.). Skupine (teoretsko-praktično sastavljanje — 6 č.). Borilačke vežbe (hrvanje, boks) praktično (6 č.). Fiziologija telesnih vežbi (2 č.) i ekskurzije svake nedelje. — Brat Uroš Stefanović: Redne vežbe (teorija, komanda praktično — 18 č.). Igre i pesme (teoretski i praktično — 6 č.). — Jedan oficir: rukovanje s oružjem (8 č.). — Brat dr. Steva Moljević: Sokolska ideologija (3 č.). — Prosvetni odbor Sokolske župe: Istorija Sokolstva — državna (8 č.). — Sokolska literatura (8 č.). — Br. Cisarž: Organizacija i administracija Sokolstva (10 č.). — Higijenski zavod: Higijena, higijenske naprave (2 č.). Anatomija — fiziologija (4 č.). Prva pomoć (praktično — 4 č.). — Br. dr. Trumić: Trezvenost (3 č.). — Poljoprivredna škola: a) Stočarstvo, mlekarsstvo i siraštvo (6 č.). b) Ratarstvo i poljoprivredne sprave (5 č.). c) Voćarstvo, vinogradarstvo, povrtlarstvo (6 č.). d) Organizacija sela — knjigovodstvo (3 č.). e) Obične i zarazne stočne bolesti (2 č.).

Radiće se dakle ukupno 220 časova, i to s početka 8 č., a kasnije 10 č. dnevno, pre i posle podne.

Na ovaj tečaj prijavila su svoje tečajnike Sokolska društva: Prijedor: Sok. četa Svodna 4, Omarska 1, Kozarac 1 i Brežićani 1 tečajnika. — Sokolsko društvo Kotor-Varoš 2 i Sok. četa Zabrđe 3. — Sokolsko društvo Ljubija 1 i Oštrelj 1, Maslovar 1 za četu Obodnik, koja se ima osnovati. — Sokolsko društvo Prnjavor: četa Dragović 4, Slipe 2, Otočani 3, Hrvančani 2 i Vučijak 4. — Sokolsko društvo Bihać: za četu Ripač. — Sokolsko društvo Sanski Most: četa Lušci Palanka 3 i iz ostalih sela 9, u kojima se imaju osnovati čete. — Sokolsko društvo Banja Luka: četa Laktaši 2, Dragočaj 3, i Sokolsko društvo Cazin 1; svega 50 tečajnika.

Iz ovih mladića kasnije će da se obrazuju ne samo prednjaci i načelnici nego i starešine, prosvetari i drugi funkcioneri sokolskih četa, i u njima će Sokolstvo moći da ima svoje spremne pobornike i saradnike sokolskih ideja.

SOKOLSKO DRUŠTVO BOSANSKI PETROVAC

Program prosvetnog rada.

Prosvetni rad u nastupajućoj zimskoj sezoni kretać se u dva pravca: 1) rad pred kategorijama i 2) popularna predavanja.

Rad pred kategorijama obavljaće se sistematski po unapred utvrđenom rasporedu, po kom je izvršena podela

predmeta među predavače (članove prosvetnog odbora) i određene kategorije s kojima će dotični predavač raditi. Na ovaj način postignuće se jedinstvo predmeta i sistem u radu, što će morati da urodi dobrim plodom, te da svaki član kategorije bude sokolski dovoljno obrazovan. Uspeh će istom onda biti zagarantovan kad bude združeno znanje i volja. I samo na ovaj način moći ćemo da obrazujemo stalne i svesne sokolske redove, koji će moći odoleti preprekama svijih vrsta.

Osim ovoga tako reći zvaničnoga posla, društvo proširuje svoju prosvetnu akciju i na širi krug, na publiku. Popularna predavanja za publiku održavaće se nedeljom prigodom sokolskih sela. Teme će biti različite, a po mogućnosti dovodiće se prema svome predmetu u vezu sa sokolskim radom. Biće širi i krug predavača, jer smo odlučili da angažujemo i ostale intelektualce, koji će svoje teme uzimati u spozrazumu s prosvetnim odborom. Na ovaj rad sile nas okolnosti našega mesta, pošto nemamo narodnog univerziteta. U ovom radu imaćemo naročito dobro pomoćno sredstvo, a to je školski kino-aparat, kojim ćemo moći prikazivati podese filmove i ujedno držati predavanja o tom predmetu.

Ovaj će rad trajati po prilici do proleća, kada namercavamo krenuti u sela i preneti taj rad uglavnom tamo. U društvu održavaće se i nadalje prigodni govori pred vrstom.

Ovom prilikom moramo da istaknemo veliku važnost saveznih i župskih prosvetnih tečajeva, u kojima bi društva dobijala ne samo direktive za rad, nego bi sav taj rad u jednoj župi bio jedinstveni i koordinirani. A ovo bi imalo velikog značaja u pogledu podizanja opšteg obrazovanja u širim slojevima naroda.

SOKOLSKO DRUŠTVO BANJA LUKA

Proslava 1 decembra

Proslava 1 decembra o. g. uspeła je na opšte zadovoljstvo. Sokolsko društvo, koje nema još svoga doma, bilo je u sto neprilika, kako da proslavi svoj sokolski praznik 1 decembra, jer nema na raspolaganje pogodnih prostorija. Ali kad mu je, dobrotom bana g. Milosavljevića stavljen na raspolaganje novi banki dvor, stvar je ispala bolje nego što se je očekivalo.

Tako je pre podne društvo održalo sokolsku akademiju u Narodnom pozorištu za svoje članstvo i dake viših razreda srednjih škola, ali je za paženo, da je akademiju posetilo i mnogo građana. Dvorana je bila dupkom puna.

Akademija je počela pozdravnim govorom starešine društva br. dr. Perenevića o značenju 1 decembra za naš narod i Sokolstvo.

Zatim je novo članstvo položilo sokolski zavet. Polaganju zaveta prisustvovali su osim društvene uprave članovi i članice u odorama, m. i ž. deca i naraštaj te članovi sokolskih četa, koji se nalaze u Banjoj Luci na župskom tečaju.

Nakon ove prve tačke programa otpočela je javna vežba. Sve su tačke nastupa precizno, oštro i skladno izvedene, a naročito su se istakle članice i ženska deca. Muška deca su bila također dobra u svojoj vežbi: »Sokolska pesma«. Sami su pevali pesmu: »Oj letni sivi sokole« i na to izveli tačno i precizno svoju vežbu. Članovi su izvodili vežbu A. Mudrog: »Oj Slovenie«. Početak vežbe je bio dobar, ali pri koncu su se zbnunili i posve pokvarili vežbu, što ipak nije pokvarilo ukupnog uspeha, jer su ostale tačke odlično izvedene.

Na večer u bankim dvorima bila je svečana zabava s plesom. Novi banki dvor napunili su gosti dupkom. Bilo je preko 500 gostiju, koje je delomice privukla i nova zgrada bankih dvora, koja je ovom našom zabavom za javnost prvi puta otvorena.

Pozdravnu reč održao je starešina župe br. dr. Moljević, koji je između

ostalog kazao: »I pored ove želje da shvatimo i izrazimo značaj i veličinu 1 decembra u istoriji našega naroda mi to nismo kadri, i to stoga, što ga mi savremenici gledamo iz neposredne blizine, a velike se stvari i veliki događaji iz blizine nikad ne mogu pravilno i potpuno da vide i ocene. Stoga samo po skupim i ogromnim žrtvama, koje su mu kroz nekoliko vekova pretrodile, možemo donekle da ocenimo njegovu veličinu. Nema sumnje, da je to najveći dan u našoj istoriji, i samo je jedan, koji se još može s njime uporediti po tome što ga je naš narod naročito zabeležio, ne samo u svojoj istoriji, nego i u svojoj duši, o kome je čitav epos ispevao i o kome je stvorio tradiciju, koju je s kolena na koleno prenosio. Taj jedini dan, koji se 1 decembrom može da uspoređuje, jeste Vidovdan. Ali kolika razlika! Jedan nam je doneo veliku narodnu tragediju, propast države srpske i samostalnosti srpskog naroda, vekovno robovanje pod tuđinom, koji je zatro nemalo sve tragove za ovo vreme vrlo visoke kulture, dok je drugi doneo slobodu i ujedinjenje narodno i državno vekovima razdvojenoj braći.«

Nakon ovoga govora izveli su članovi Narodnog pozorišta nekoliko koncertnih tačaka, u kojima su učestvovali gg. Ivan Gorski, M. Kraljeva, Kosana Pavlović, Bakotić i Čejvan. Zatim su izveli skeč u jednom činu »Skotiču u Savu« Mira Sekulin, Momir Andrić i Stanoje Dusanović, a Nikola Mitić jednu solo produkciju. Publika je pozdravila svoje miljenike burnim aplauzom.

Nakon programa razvio se ples. — hm.

SOKOLSKO DRUŠTVO KLJUČ

Proslava 1 decembra

Sokolsko društvo u Ključu proslavilo je praznik Ujedinjenja i Oslobođenja dostojanstveno i svečano.

Najveću pažnju zaslužio program zabave, koja je održana u večer dne 1 decembra, a koju je posetilo preko 300 građana. Zabavu je otvorio govorom o značenju dana starešina društva brat dr. Pavle Gutman, a iza toga sledio je nastup pojedinih kategorija članova. Članice se izvele veoma lepe ritmičke vežbe s dečevima. Nastup ženske dece i muškog naraštaja oduševio je prisutne. Lepa deklamacija brata Momčila Ilića i mešoviti zbor upotpunili su program i izazvali svestrano odobravanje. Diletantisti društva izveli su na opće zadovoljstvo publike dramsku scenu u 1 činu »Hej Slovenie«, te su svojom lepom igrom izazvali zasluženo odobravanje. Ova lepa priredba mladog sokolskog društva uspeła je u moralnom i materijalnom pogledu vrlo dobro.

SOKOLSKA ČETA OPSJEČKO

Proslava 1 decembra

Ovo malo selo proslavilo je ovaj veliki dan na čelu sa sokolskom četom. U 19 časova otpočela je proslava koju su priredili članovi i članice sokolske čete. Starešina čete br. Vučak otvorio je proslavu s pozdravnim govorom a iza toga održao je lepo predavanje o značenju i veličini 1 decembra, setivši se poginulih heroja i zarobljene Istre. Iza predavanja Sokolski pevački zbor otpevao je »Hej Slovenie« i »Jugosloven mlad sam«. Posle pevanja bilo je par lepih deklamacija, a onda je uz gusle br. Milovanović otpevao nekoje narodne pesme.

Iza toga nastupili su članovi i članice sa sletskim prostim vežbama. Iza prostih vežbi članovi su izveli vrlo lepe skupine, koje su morali ponoviti.

Po izvršenom programu održao je brat načelnik lepo predavanje o značenju Sokolstva, a iza toga nastala je igranka.

Župa Beograd

ŽUPSKA PROSLAVA 1 DECEMBRA

Kao i svake godine tako i ove, samo nešto svečanije, Sokol župa Beograd dostojno je proslavila narodni sokolski praznik 1 decembra. Proslava je izvedena na Kolarčevom univerzitetu, a prisustvovali su joj: izaslanik Nj. Vel. Kralja general Nikola Hristić; opunomoćeni ministar Čehoslovačke br. dr. Robert Flider; g. dr. Ginter Švarcberg, opunomoćeni ministar Poljske; izaslanik g. Ministra vojske i mornarice br. Stevan Knežević, general; savetnik rumunskog poslanstva g. Papiñiu; vojni ataše Čehoslovačke g. Hajek; potpredsednik Beogradske opštine g. Dobra Bogdanović; starešinstva i članstvo svih beogradskih sokolskih društava, i mnogi drugi.

Svečanost je počela tačno u 11,40 čas. Prvo je vojna muzika otzirala sokolski marš, nakon čega je starešina župe brat Branko Živković otvorio proslavu s prigodnim govorom. Prosvetar župe brat dr. Milan Glavinić pročitao je poslanicu Saveza. Proslava je zaključena s nekoliko uspešnih pesama, koje je otpevalo akad. pevačko društvo »Obiliće«.

IZ UREDNISTVA

Preostale izveštaje iz župa i društava donećemo u narednom broju.

SOKOLSKO DRUŠTVO BEOGRAD MATICA

Sokolsko društvo Beograd-matica proslavilo je 1 decembar i ove godine vrlo svečano. Pre podne održana je svečana sednica. Sednicu je otvorio starešina društva brat Drag. Prica, koji je pozdravio prisutne i pozvao ih da se sete pomrlih članova i da im jednim minutom čutanja odadu dužnu poštu. Društveni hor je otpevao državnu himnu. Prosvetar društva brat dr. Milan Glavinić govorio je o značenju 1 decembra. Muška i ženska deca recitovala su četiri lepe pesme. Zatim su podeljene članovima zaslužene diplome, a na kraju sednice izvršeno je prevodenje dece u naraštaj i naraštaja u članstvo.

Delegacija članova starešinstva otišla je na groblje i poklonila se senama umrlih i poginulih članova.

Posle završene sednice starešinstvo s celokupnim članstvom i naraštajem otišlo je korporativno na proslavu Sokolske župe Beograd.

Odeljak društva na Belim Vodama tako isto svečano je proslavio prvi put dan Ujedinjenja 1 decembar. Taj proslavi prisustvovali je zamenik starešine Maticе brat inž. M. Smiljanić, koji je bio vrlo zadovoljan s radom i uspehom ovog odeljka, koji je postignut za kratko vreme.

Uveče je priredena akademija, koju je otvorio brat inž. S. Vučković, voda odeljka. Zatim je izveden obilan program, ispunjen sokolskim vežbama, koje su izvedene na opšte zadovoljstvo. Ovoj akademiji prisustvovalo je, što je za pohvalu, oko 80 članova i članica Sokolskog društva Beograd-maticе.

Sokolsko društvo Matica priredilo je, u okviru dana Ujedinjenja, 3 decembra uveče u sali Čehoslovačkog doma svečano poselo s koncertnim delom i igrankom. Poselo je otvorio starešina društva brat Drag. Prica, i u kratko izneo značaj 1 decembra za Sokolstvo. Društveni hor pevao je »Jugoslovenie« od dr. Milojevića. Horom je dirigovao brat Drag. Atanacković. Muška i ženska deca, kao naraštaj i članovi, odvežbali su nekoliko vežbi. Nekoliko recitacija izvedeno je s puno osećanja i na opšte zadovoljstvo. Sestra Olga Jakovljević, svojom recitacijom »Varijacije« od Rakića, koju je umetnički recitovala, dobila je veliki aplauz.

Posle završenog programa nastala je igranka.

Svom svečanom poselu prisustvovali su i: ministar Čehoslovačke br. dr. R. Flider s gospodom i celokupnim osobljem poslanstva; predsednik Saveza čehoslovačkih udruženja u Jugoslaviji g. arh. Hrnčirž; kao gosti prisustvovali su i učenice sokolskog tečaja, koji je priredilo Ministarstvo za fizičko vaspitanje naroda.

SOKOLSKO DRUŠTVO LOZNICA

Ovdašnje Sokolsko društvo proslavilo je dan Ujedinjenja i sokolski praznik vrlo svečano, kao i svake godine. Pre podne je održana svečana sednica, koju je otvorio starešina društva br. Marčić. Članovi su položili zavet. Uveče je održana svečana akademija, koja je bila odlično posećena, i uspeła kako materijalno tako i moralno.

SOKOLSKO DRUŠTVO BATAJNICA

1 decembar ovdašnje Sokolsko društvo proslavilo je na vrlo svečan način. Pre podne je održana svečana sednica, koju je otvorio starešina društva brat Ž. Gavrilović. Zatim je prosvetar društva brat J. Jović govorio o 1 decembru s gledišta nacionalno-državnog i sokolskog. Za ovim je izvršeno prevodenje dece u naraštaj, i naraštaja u članstvo. Tri deklamacije recitovali su mali Sokolčić. Sednica je završena zavetom novog članstva.

SOKOLSKO DRUŠTVO ZEMUN

Proslava 1 decembra.

Obavezna proslava prvog decembra proslavljena je u ovom društvu u dva dela: pre podne je bila svečana sednica starešinstva, a uveče održala se akademija. Svečanost sednici prisustvovali su predstavnici vojnih i građanskih vlasti, te predstavnici kulturnih i humanih društava. Svečanu sednicu otvorio je br. starešina prigodnim govorom, pa je zatim pročitana poslanica br. Gangla »O Sokolskom prazniku«. Za tim je izvršeno prevodenje dece u naraštaj, i naraštaj u članstvo. Novo primljeno članstvo položilo je sokolski zavet. Orkestar gimnazije (daci) otzirao je nekoliko koncertnih tačaka, pa je br. starešina zaključio svečanu sednicu.

Akademija.

Pred prepunom dvoranom održana je veoma uspeła akademija, čiji je prvi deo bio ispunjen od strane dece osnovnih škola iz Zemuna, a drugi deo od strane Sokolskog društva.

1. O značenju prvoga decembra govorio je br. prosvetar.

2. »Radost Sokolice« od Čavraka, recitovala je jedna sestra veoma lepo.

3. »Hajte braćo, hajte sestre« od I. Bajčića pevala su ženska deca osnov. šk. kr. Tomislava veoma lepo, no ipak po malo čudno beše, jer smo naučili da je čujemo većinom od muškog zbora. Na burno odobravanje i zahtev publike otpievali su još jednu pesmicu.

4. Ženska deca iste škole izvela su sastav s. D. Poljšak, a u muzičkoj obradi br. V. Pleštića: »Na dečijem balu«. Sastav je naravno bez naročitih pretencija u gimnastičkom pogledu, ali veoma prikladan za decu, koja su ga izveli sa puno volje i veoma lepo.

5. Muška deca os. šk. Prest. Petra izveli su »žabice« od nepoznatog autora (Kendysková L. ?) prilično dobro.

6. »Češka beseda« izvedena je od strane m. i ž. dece osn. šk. Kr. Marije, u narodnim odelima, odlično. Deca su sa tolikom prirodnošću i neusiljenošću izvela ovu dosta komplikovanu narodnu igru, da im po neki put i mnogi stariji mogu pozavideti.

7. S. Poljšak-Pospisil: Dvanajstice — m. deca; veoma dobar i prikladan sastav za decu, vežban je veoma dobro, na kraju jedna laka skupina izvedena je brzo i tačno.

8. Holecčkova-Pospisil: Polka — ž. naraštaj. Sastav pun ritma, izveden je besprekorno, no sestre bi trebale da pokažu malo više ozbiljnosti i da se ne smeju brat dok se zavesa ne spusti.

9. Članovi su nastupili na dve sprave: Krugovima i razboju. Odeljenje je bilo homogeno i veoma dobro uvežbano. Bilo je međutim i pomalo nedostataka: grčevnja nogu i ruku, »lula«, pa po neki ni vežbu nisu završili, no ovo je samo nedostatak dovoljne pažnje; na ovakove »sitnice« treba u buduću obratiti više pažnje i treba se osloboditi svake treme, pa će i utisak — koji je neosporno i merilo uspeha — daleko biti povoljniji. Još bi kod ove dve tačke napomenuli, da je sa čisto sistematskog gledišta mnogo uputnije da prva vežba bude lakša, a druga teža; dok je ovde kod svih vežbača bilo potpuno obrnuto. Nadalje je brat načelnik trebao upozoriti vežbače da obuku crne čarape, kako je to uostalom i predviđeno pravilima, a i dobar ukus i urednost to nalaže.

10. Očenašek-Pregl-Pittl: Pripreme vežbe za laku atletiku — m. naraštaj. Ovaj odlični sastav vežban je veoma dobro i složno, ali u tome nije sv; mora se uvek paziti da svaki stav bude tačno izrađen.

11. J. Bolhar-Chopin: Vežbe sa sunčobranima — ž. deca. Vežbe su se veoma svidеле gledaocima, jer zaista sestre su dosta dobro i vežbale; u haljinicama ružičaste boje sa isto takovim sunčobranima unele su puno života.

12. D. Poljšak-Pospisil: Skola tela — članice. Sastav bez sumnje ima stanovite gimnastičke vrednosti, no ipak se vidi, da autor nema još dovoljno rutine u sastavljanju te vrste vežbanja; no ipak hvalevredan je napor i volja, koji su uloženi, pa verujemo, da ćemo vremenom imati prilike da vidimo i znatno bolje stvari od ove vredne sestre. Članice su na zadovoljstvo odvežbale, no ipak su bile dužne pokloniti više pažnje, da po neki put na sasvim nešto deseto misle, a ne na ono, što rado. Na kraju ista primedba kao i pod 8.; ili je možda taj smeh tako neophodan atribut, da sestre bez njega baš ne mogu? —

13. S. Poljšak-Baronova: Sedmica — članovi. Ovde nema šta da se prigovori; sve je bilo na svome mestu. Sastav je odličan i od neosporne gimnastičke vrednosti; braća su ga vežbala sa puno volje i pažnje, te je i izvedba ostavila odličan utisak. — Zleteli je da uskoro vidimo opet neki sličan sastav br. autora, koji je mlad i na početku te vrste sokolskog delovanja, ali koji u sebi skriva nepobitni talenat. Nadamo se, da ova »Semica« neće ostati samo kometa u njegovom dosadanjem i budućem delovanju.

Došavši ovako na kraj prikaza ove akademije moramo s radošću priznati, da smo prijatno iznenađeni. Izgleda, da je zemunsko društvo u glavnom prebrodilo krizu u kojoj se već nalazilo poduže vremena i da sada opet, sigurnim i čvrstim koracima, ide svojoj staroj slavi i moći u susret. Treba samo istrajati, jer u istrajnosti i sistematskom radu leži tajna svakog uspeha.

Za vreme pauze i između pojedinih tačaka koncertirala je muzika »Doma slepih Kr. Aleksandra«.

M. B. N.

Župa Karlovac

SOKOLSKO DRUŠTVO SRPSKE MORAVICE

Proslava 1 decembra proslavljena je ovde vrlo svečano. U 9 sati obavljeno je blagodarjenje, a posle toga održan je u Osnovnoj školi prvi deo sokolskih svečanosti. Predavanje o značenju 1 decembra održao je prosvetar brat Manojlović, a brat tajnik pročitao je poslanicu br. Saveza. Zatim je otpeto i deklamovano nekoliko rodoljubnih pesama. Sa svečanim zavetom novog članstva završio je ovaj deo svečanosti.

Na 3 decembra dalo je Sokolsko društvo svečanu akademiju. Nakon predavanja brata prosvetara otzirao

je društveni muški orkestar himnu i još dve točke, nakon čega je nastupio novo-osnovani ženski orkestar, a kao najbolja točka bilo je prikazivanje komada »Sokolska ljubav«. Kao zadnja točka prikazana je živa slika »Jugoslavija«. — Poset akademije bio je dobar, pa je moralni uspeh postignut, dok je materijalni uspeh bio nešto slabiji.

SOKOLSKO DRUŠTVO OGULIN
Proslava 1 decembra

Sokolsko društvo u Ogulinu proslavilo je ove godine na najsveteljaniji način dan Ujedinjenja.

Uoči 1 decembra formirana je sokolska povorka uz brojno učestvovanje građanstva. Povorka je posle toga krenula u sokolarnu, gde je brat Viktor Misner održao predavanje o značaju 1 decembra.

Na sam dan 1 decembra, posle blagodarjenja bilo je zvanično čestitanje kod okr. inspektora. Uveče 1 decembra davana je akademija s plesom. Program se sastojao iz 17 biranih tačaka. Svaka je tačka posebnice popraćena s oduševljenim aplauzom od prisutnih gostiju. Verica Prica (ženski podmladak) izvođenjem ritmičke igre zadivila je publiku sa svojim lepim kretnjama. — Isto tako je Duša Munjas, dete od 4 godine, sa svojom deklamacijom »Moja želja« i nastupom u »Vežbe zastavicama« izazvala kod svih prisutnih divljenje. — Brat Kosta Vurdelja izveo je vežbe s puškama s muškim naraštajem neverovatnom preciznošću. Načelnik Nevenko Rubeša održao je lepo predavanje članstvu, koje je polagalo sokolski zavet, što je i to prvi slučaj da se o polaganju zaveta počela voditi tačna evidencija. — Naravno je ovde za napomenuti, da su ove godine prvi put nastupile kao vežbačice članice. Sa svima priredbama, koje su izvršene u čast dana Ujedinjenja mi smo u svakom pogledu vrlo zadovoljni.

SOKOLSKO DRUŠTVO SLUNJ

Sokolsko društvo Slunj proslavilo je vrlo svečano dan Ujedinjenja 1 decembra ove godine.

Pre podne prisustvovali su članovi Sokolskog društva bogoslužjenjima, a iza toga održana je u 11 sati pre podne svečana sokolska sednica i akademija u zgradi Građanske škole. Na ovoj sednici i akademiji održao je predavanje o značenju 1 decembra prosvetar brat Dušan Vitas, upravitelj građ. škole. Sokolska deca i naraštaj (učenič. osnovne i građanske škole) opevali su u zboru pesme i deklamirali, a zatim je izvršeno predavanje sokolske dece u naraštaj i naraštaja u članstvo, te polaganje sokolskog zaveta. Novim naraštajcima i članovima prikopčao je starešina brat Josip Neralić značke, te im ujedno istaknuo važnost toga čina kao i značenje sokolske značke.

Na završetku sednice i akademije izvedene su sokolske vežbe i to: proste vežbe ženske dece (sestra Jovičić), proste vežbe muške dece (brat Crnković), »Petka« prosta vežba muškog naraštaja (brat Vaupotić), vežbe s prutom ženskog naraštaja (sestra Vaupotić), »Veče na školju« vežba muškog naraštaja uz recitaciju (brat Vaupotić) i praške proste vežbe članova (brat Vitas).

S proslave poslat je pozdravni telegram Starešini Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije Nj. Vis. Prestolonasledniku Petru.

Sa uspehom ove sokolske svečanosti potpuno smo zadovoljni.

Župa Kragujevac

SOKOLSKO DRUŠTVO SENJSKI RUDNIK

Proslava 1 decembra

Državni i sokolski praznik proslavljen je u Senjskom Rudniku vrlo svečano. Nakon blagodarjenja u 11 čas. u prostorijama osnovne škole održana je svečana sednica Sokolskog društva, koju je otvorio br. ing. Ivan Grebenšek, starešina društva, sa prigodnim govorom. Zatim je izvršeno predavanje dece u naraštaj, i naraštaja u članove. Novi članovi položili su svečani zavet. Deklamacijom i sviranjem državne himne završena je svečana sednica.

Naveče, u 8 čas., u punoj dvorani priredena je svečana akademija s biranim programom. Svečanost je otvorena sviranjem državne himne. Brat Aleksandar Milojević, prosvetar društva, održao je lep govor. Muzika je otvirala Sveslovenski marš. Zatim je naraštajka sestra Čiraković lepo deklamovala »Dan Ujedinjenja«. Muška deca lepo su odvežbala vežbe »Drvarje« i »Sekin lek« pozorišni komad izvela su opet deca, odlično. Sa župskim prostim vežbama nastupili su članovi, prilično dobro. U buduću potrebno je paziti na više skladnosti. Tada su opet nastupila deca u pozorišnom komadu »Komedia bez naslova«. Članovi odvežbali su »Veče na školju«, vežbe na recitaciju od Alekse Šantića, uz veliko odobravanje publike. Muška i ženska deca nastupila su s vežbama »Deca kuharic«. Ovo je bila najbolja tačka programa. Vežbe s palicama odvežbali su naraštajci dobro. Članovi su zatim izveli dr. Murnikov »Karmen«, što je

vežbano odlično, ali nije bilo pravog efekta, pošto vežbe nije pratila muzika. Živom slikom »Tri Jugoslovenke«, i sviranjem Sokolskog marša završena je akademija. Posle programa nastala je igračka. Akademije je vodio i pripremio je br. B. Pilinger, nač. društva, uz pomoć sestre Hlinke Jovanović.

Župa Ljubljana

IZ ŽUPNEGA PROSV. ODBORA

V dneih 27. in 28. decembra priredil ZPO dvodnevni dramski tečaj, ki se ga morejo udeležiti tudi člani društev sosednjih žup. V zadevi tečaja smo že razposlali posebno okrožnico, ki jo pazno prečitajte. Obvezne prijave je poslati najkasneje do 20. t. m. Glede stroškov glejte okrožnico. V zadevi prosvetnih okrožij bo ZPO počakal do formiranja tehničnih okrožij, da spravi svoja bodoča okrožja s temi v sklad. Prosimo ponovno, da nam takoj pošljete poročila o uspehu proslave 1. decembra in o izvedbi propagande za sokolski tisk. Ne pojabite tudi na mesečne izveštaje. Ljubljanska in okoliška društva poslednjič pozivamo, da se prijavijo, ali reflektirajo na že sporočeno jim filmsko predavanje? Končno pozivamo vse brate prosvetarje ljubljanskih društev, da opozore članstvo na koncert »Grafike«, ki bo v sredo, dne 21. decembra. Zdravo! ZPO.

SOKOLSKO DRUŠTVO LJUBLJANA - SISKA

V sredo, 7. t. m. je šišenski Sokol na svečan način proslavil 30-letnico svojega obstoja in obnem 30-letnico starostovanja br. Ivana Zakotnika. Ob tej priliki se je vršila v vel. dvorani novega Sokolskega doma slavnostna akademija s peštrim umetniškim in telovadnim sporedom, ki se je udeležilo zlasti razveseljivo število mladine; med gosti so bili tudi savezni podstarosta br. Gangl, župni starosta br. dr. Pipenbacher, župni tajnik brat Flegar in podnačelnik SKJ br. Jeras ter zastopniki skoraj vseh ljubljanskih in okoliških društev.

Akademija je bila otvorena s sokolsko koračnico in nastopom pozdravne skupine, nakar je spregovoril najprej predsednik »Društva za zgradbo Sokol. doma« br. Dolinšek. V slavnostnem govoru je pozdravil najprej imenom vse prisotne goste, nato na je v kratkih in jedrnatih besedah opisal trideset let trdega, napornega dela in posebej pokazal na zasluge staroste br. Zakotnika.

Govoru, ki ga je občinstvo večkrat prekinjalo z odobravanjem, je sledila akademija sama. Baritonist Joža Likovč je z resničnim umetniškim uspehom zapel dve pesmi. Br. Ciril Novak in pa Miroslav Smolinsky sta z intimnim živjetjem zaigrala violino solo. Zaro Zajc je s svojim saksofonom povzročil takšno navdušenje, da je moral dodajati. Sopranistka gd. Laharnarjeva je krasno zapela troje pesmi in je bila deležna mnogo kradšenja. Poklonjen ji je bil tudi naveden šopek cvetja. Soliste so pri klavirju spremljali br. Prinčič in s. Bajdeto, Zajčeva in Machova. — Nastopili so pa tudi naraštajniki in s svojimi »telovadnimi kip« dokazali, da ima šišenski Sokol v svoji sredi dovolj zdravih, krepkih sil. — Akademija je prav lepo uspeła.

SOKOLSKO DRUŠTVO SODRAŽICA

Naš trg je letos kot običajno vsako leto proslavil 1. decembru najsveteljanije. Ves trg se je praznično odela v drž. trobojnice. Svečana služba božja se je vršila v farni cerkvi, pri kateri je bila navzoča celokupna sokolska mladina s svojim učiteljstvom, zastopstvo trga in občine, državni uradniki, orožništvo, gasilci in Sokoli korporativno v kroju. Po maši se je vršila sokolska slavnost z govorom, deklamacijami, telovadnim nastopom, igrokazom in petjem. Zvečer se je pa vršila v sokolski dvorani slavnostna akademija, za katero je vladalo med občinstvom veliko zanimanje in je bila dvorana kmalu prenapolnjena. V svečanem razpoloženju se je zbralo članstvo, da je tako skupno proslavilo ta veliki dan in praznik vsa Sokolstva. Na lepo s cvetjem in trobojnicami okrašenem odru s slikami našega vladarja, staroste Prestolonaslednika Petra, podstaroste br. Gangla in dr. Tyrša je otvoril akademijo z državno himno muški zbor, nakar je br. starosta Oberstar v vznešenem govoru tolmočil zgodovinski pomen 1. decembra. Po prečitaniu poslanice SKJ se je vršil lep nastop muške dece, deklamacija »Prestolonasledniku Petru«, nastop ženske dece, petje muškega zbora, nastop muškega in ženskoga naraštaja, dvogovor, nastop članice in članov. Za zaključek je zopet nastopil muški zbor z izbranimi pesmimi. Vse točke so bile sprejete z velikim odobravanjem tako, da so morali nekaj točk ponavljati, kar kaže, da se je naše članstvo pridno pripravljalo na ta svečani dan in tako pokazalo svoj napredek. Pri vseh telovadnih točkah in v odmorih je sodeloval sokolski tamburaški zbor. Telovadna akademija je zelo lepo uspeła in zleteti bi bilo, da bi se slične prireditve vršile večkrat

SOKOLSKA ČETA VELIKE POLJANE

Tudi naša Sokolska četa je praznovala sokolski praznik kar najsveteljanije. Zbrali smo se po slavnostni maši v tukajšnji šoli ter tako proslavili skupno s šolsko mladino ta veliki dan. Sestra prosvetarka Jamnikova je otvorila proslavo, pozdravila navzočega zastopnika občine in župana br. Andoljška, kakor tudi vse zbrance, nato je pa imel brat starosta Pirnat pomemben govor o 1. decembru, v katerem se je spominjal našega osvoboditelja Nj. Vel. Kralja Petra, Kralja Aleksandra in Prestolonaslednika, staroste Saveza SKJ, kraljeviča Petra, kakor tudi tistih, ki so položili svoje življenje na oltar domovine. Podal je smernice, po katerih naj bi se ravnali in hodili, končno pa je bodril navzoče, naj se ne strašijo naporov, temveč naj hodijo pogumno ter premagajo vse ovire, ki vodijo do cilja, nakar so vsi navzoči v znak zvestobe ponovno zaklicali, naj živi naš kraljevski dom in jugoslovenska sokolska ideja.

Vršila se je nato deklamacija člana Sokolske čete ter zapela državna himna, sestra prosvetarka je pa prečitala poslanico SKJ, nakar so se vršile deklamacije šolskih otrok, oziroma dece ter petje članov.

Župa Maribor

SOKOLSKA ČETA MALA NEDELJA

V nedeljo dne 4. decembra 1932. je priredila četa v proslavo Ujedinjenja svečano akademijo, katere program je bil sledeći: Sokolska koračnica. Nato je starosta čete br. Čeh Ivan imel kratko, uspešno predavanje o pomenu prvoga decembra. Sledila je enodejanka »Sokoličie«. — Igra je bila zelo primerna. Igralci so rešili svoje vloge prvovrstno. Telovadni nastopi muške dece med igro so bili čisto dobri. Opaziti pa je bilo med igro pomanjkanje živahnosti dece. Nato so izvajali člani simbolično skupinsko prosto vajo »U boje«. — Vaja je bila zelo težka za četaše-začetnike. V prvem delu vaje niso bili telovadci v taktu z godbo. Drugi del vaje in zaključek je bil izveden zelo lepo. Potem je zapel 18 članov brojeći muški pevski zbor čete pod vodstvom brata Čeha Ivana ubrano pesem »Na dan«. Ugajal je nastop ženske dece s prostimi vajami. — Bil je prvovrsten. Sledila je deklamacija, ki je uspeła zadovoljivo. Skupinska vaja članov, ki je sledila deklamaciji, se je obnesla sijajno ter je tvorila krasno sliko. Muški pevski zbor je nato lepo zapel pesem »Slovenec, Srb, Hrvat«. Zadržal je skoro brezhibni nastop članice s simbolčnimi prostimi vajami. Zasluga gre s. Jenčičevi. Z živo sliko, pri kateri je sodelovalo 50 pripadnikov čete v krojih ter je izvrstno uspeła, je bila akademija zaključena.

Vse telovadne točke je spremljala dobro izvežbana lastna sokolska godba na pihala pod vodstvom marljivega kapelnika br. Preloga Janka ml.

Akademija je dosegla velik moralni uspeh upoštevajoć dejstvo, da obstoja četa šele 10 mesecev. Ugotoviti se je moralo, da vsi oddelki čete zelo naglo napredujejo, posebno telovadni odsek pod vodstvom četnega referenta in br. Kapana Vinke kot načelnika čete.

Opaziti je bilo, da je volja do sokolskega dela nepremagljiva ter se more delovanje čete staviti za vzgled drugim četam.

SOKOLSKA ČETA SLATINA RADENCI

Naša četa je letos prvič priredila proslavo našega najvećega praznika. Obilen program sestojee iz telovadnih, pevskih, gošbenih in deklamacijskih točak je lahko zadovoljil vsakega, še tako razvijena kritika. Ne sme se prezreti dejstva, da je naša četa ena najmlajših in da je sokolsko delo tu ob meji jako težavno. Vendar se s krepko voljo in vztrajnim delom da marsikaj doseći. Pohvaliti je treba vse vadiatelje in vadiateljice, ki vsrjio narodno in sokolsko dolžnost brez obzira na tiste, ki jim je Sokolstvo še zmiraj neko strašilo. Le tako naprej, bodoćnost je naša! Iznenađeni smo bili z uspehom naše mlade sokolske glabe, ki je tokrat prvič nastopila z venčkom jugosl. narodnih pesmi. Pod vodstvom društvenoga prosvetarja br. Ant. Miheca naša glaba vidno napreduje. Škoda, da premala dvorana br. Sternišča ni mogla sprejeti toliko gostov, ki so bili prikrajsani na lepem užitku. — Pa tudi duhovno se je pripravljalo članstvo za ta dan. Brat prosvetar je v noćembru održal već predavanj, ki se jih je udeleževalo članstvo v lepem številu. Ker je bil starešina čete br. Janček zadržan, je izvršil zaobljubo novega člana starešina matiönega Sokolskega društva Gor. Radgona br. Maverič, ki je v lepih besedah oćrtal pomen 1. decembra. Zelo lep je bil prizor na postrojeno članstvo pri zaobljubi. Ob mladeniću in dekletu su stali 50—60 letni mošje, ki niso imeli priloznosti, da polože zaobljubo prej. Krepko so donele besede zvestobe Sokolstvu in

Radosť za našu decu!

Sokolićev dan Slikovnica

Ivo Erbežnik

Dan Sokoličice Slikovnica

Ivo Erbežnik

Slikovnice brata Iva Erbežnika

Dve knjižice veličine 25 x 11.5 cm, u svakoj 12 sličica, koje prikazuju život naše dece od jutra do noći svakog dana.

Svaka knjižica stoji 1.50 Din

Poručite i darujte za Božić sokolskoj deci!

Jugoslovenska Sokolska Matica Ljubljana, Narodni dom

Slovanstvu. — Dne 5. t. m. je priredila naša četa običajen Miklavžev večer. Poleg igrice je bil zanimiv Miklavžev govor, v katerem je bilo povedano marsikaj o tukajšnjih, nezdravih razmerah. Obdarovana je bila vsa deca: sokolska in druga. Zahvaljujemo se tem potom vsem dobrotnikom mladine, ki so omogočili, da se je moglo obdarovati toliko revnih otrok. Pohvala gre zlasti sestram Z. Lužarjevi in M. Kurbusovi, ki sta zbirali darove, vadile igro itd. — Zdravo!

SOKOLSKA ČETA SV. JURIJ OB ŠČAVNICI

Sokolska četa Sv. Jurij ob Ščavnici je svečano proslavila narodni in sokolski praznik 1. decembru. Brat starosta je v vznešenih besedah govoril o pomenu 1. decembra kot narodnem in še posebej kot sokolskem prazniku. Svečanost se je zaključila s petjem narodne himne in sokolskih pesmi.

V nedeljo 4. t. m. je naša četa priredila za sokolsko decu Miklavžev večer ter je s te prireditvijo dosegla velik moralni uspeh, kajti obdarovane je bilo preko 120 sokolske dece z lepimi in koristnimi darili.

SOKOLSKO DRUŠTVO SV. LENART V SLOV. GORICAH

V nedeljo dne 4. decembra 1932. je priredilo naše društvo telovadno akademijo v proslavo Ujedinjenja. Prireditelj je bila zelo dobro obiskana. Posetile so jo čete: Sv. Benedikt, Sv. Barbara, Sv. Rupert, Sv. Jurij, Sv. Trojica in društvo Sv. Anton v Slov. goricah, kar dokazuje, da postaja vsakoletna prvodecemberska prireditelj v metropoli Sloven. goric vedno bolj popularna. Vsa prireditelj je bila na dostojni višini in je nudila vsem posetnikom obilo užitka. Vede večer je potekel v svečanem razpoloženju. Akademija je dosegla vsestransko lep, moralen in materialen uspeh. Otvoritveni govor je imel brat starosta, ki je v vznešenih besedah oćrtal pomen 1. decembra.

Sledila je prva točka »Husitski bojovníci« (muški nar. 5), ki so želi mnogo aplavza. Pripomniti je samo, da je sestava primernejša za člane, kot za šibke naraščajске postavе. Izvedba pa je bila zelo lepa in precej ognjevitа. Burno je bila pozdravljena ženska deca (8), ki je izvajala »Vaje s punčkami« zares lepo in ljubko, motilo je samo preglasno štetje vodnice. Tretja točka »Mazurka« (žen. nar. 3) je bila dobra, pač pa brez efekta, ker je bilo premalo nastopajoćih. »Vaje z zastavicami«, ki jih je izvajala muška deca (20) so bile jako dobre. Posrećeno je bilo zlasti to, da je nastopil pri tej točki skoraj ves oddelak. Naslednja točka »Gašperček« (ženska deca 11) je zelo ugajala in je zbudila med gledalci mnogo smeha. »Dimnikarjci« (žen. naraščaj 10) so bili najboljša točka večera. Sestava sama na sebi je precej težka, a je bila kljub temu, neglede na malenkostne napake (posebno pri konćni skupini, ki ni bila na sredini odra) zelo dobro izvajana. Pri »Valčku trojice« (ženska deca 3) je omeniti, da bi morale biti res trojice, ne pa samo trojica. Bilo je sploh prenenolićno in je zopet motilo preglasno štetje. »Raznoterosti« (muški naraščaj 8) su bile posrećene, samo pri preskokih ni bilo prave ritmike (pri raznoćki preko telovadca moti pri doskoju predolgo držanje v počepu). Zadnja točka »Jutro« je bila zadovoljiva, pač pa je

sestava za nekatere telovadke pretežka, tako, da na mnogih mestih ni bilo ritmićne izvedbe.

Akademijo je zaključil pevski zbor z narodno himno.

SOKOLSKO DRUŠTVO ROGASEVCI

Vsled lokalnih razmer je tukajšnje Sokolsko društvo priredilo svečano akademijo šele v nedeljo dne 4. decembra. V obširnem, lahko umiljivem govoru nam je br. prosvetar obrazložil ne samo pomen tege dne, ampak tudi njegovo predzgodovino. Sledile so razne telovadne in pevске točke ter deklamacija učencev šole sv. Jurija, Serdice, Kramarovec, Kuzme in Perćoće. Vsaka točka je bila od občinstva nagrajena z aplavzom, kar je gotovo utrdilo samozavešć naših najmlajših. Naše požrtvovalno učiteljstvo nam je s tem najlepše dokazalo, da je vzgoja naših malćkov izročena skrbnim, ljubeećim in delavnim rokam. Br. načelnik je lahko ponosen na telovadce, ki so ob spremstvu orkestra prav dobro izvajali proste vaje. S. načelnica se je spomnila tudi naših bednih bratov Primorcev in Korošeev ter nam z živo sliko predočila njih trpljenje in hrepćenje po materi Jugoslaviji. Med posameznimi točkami nam je društveni orkester podal nekaj prav umetniško dovršenih točk.

Župa Niš

SOKOLSKA ČETA SALAS

Proslava Ujedinjenja

Sokolska četa u Salasu proslavila je praznik Ujedinjenja vrlo svečano. Članovi i podmladak uzeli su učesća u blagodarjenju u crkvi, a iza toga je biranim rećima objasnio br. Cekić Todor, svećenik, značaj proslave 1. decembra kao nacionalnog praznika. Iza toga održana je u osnovnoj školi svečana akademija, koju je biranim rećima otvorio starešina čete br. Bora Antić. Zatim je govorio o »Sokolstvu i njegovoj etici«, prosvetar čete brat Stanković.

Sokolski podmladak izveo je u školi dvorištu nekoliko prostih vežbi, koji su svojim preciznim radom učinili dobar utisak na prisutne.

Uveće je priredena familijarna zabava s igrankom, s ovim programom: 1. Pozdravna reć: brat Bora Antić, starešina. 2. Sokolski pozdrav od br. Mil. Adamovića, deklamovao Nikola Milić. 3. Proste vežbe izvodio muški i ženski podmladak. 4. Dramska slika za decu »Doživljaji pastirćeta Jovana« izvodio sokolski podmladak. 5. Igranka.

Čisti prihod sa ulaznica namenjen je dovršenju Sokolskog doma u Salasu. Odličan uspeh postignut na zabavi delovao je na članstvo, obećavajući svoju moralnu i materijalnu pomoć upravi u priredbama ove vrste, što je jedan dokaz više, da je Sokolstvo s pravom osvojilo ono mesto koje mu po pravu pripada. — A. P.

Župa Novi Sad

SOKOLSKO DRUŠTVO NOVI SAD

Proslava prvog decembra

I ove godine Sokolsko društvo u Novom Sadu proslavilo je praznik prvi decembar.

Pre podne je održana svečana sednica, na kojoj je održao predavanje

Rosija - Fonsier ♦ društvo za osiguranje i reosiguranje ♦ Beograd

starešina društva br. dr. Toma Jovanović, pred predstavnicima vlasti i mnogobrojnih novosadskih humanih i kulturnih društava, kao i celokupnog sokolskog članstva. — Sokolska fanfara je izvela nekoliko uspešnih programskih točaka.

Isti dan uveče priredena je impozantna akademija u prepunoj sali »Slobode«, koju je novosadska publika ispunila s velikim brojem posetilaca, čiji je broj premašao 1500. — Akademiju je otvorio govorom »O Sokolstvu i nacionalizmu« br. dr. Ignjat Pavlas, starešina Sokolske župe Novi Sad. — Tehnički deo programa bio je odlično izveden, te je na posetioci ostavio dubok utisak, a širi slojevi građanstva ponovo su se uverili, da Sokolstvo raspolaže s prvoklasnim fizičkim i moralnim kvalitetama. — Posle programa otvorena je igračka. — S. R.

PROSLAVA PRVOG DECEMBRA NA DOBROVOLJAČKOJ KOLONIJI SIRIGU

Inicijativom Sokolskog društva Sirig proslavljen je na vrlo svečan način nacionalni praznik 1 decembra.

U 7 časova ujutro sokolska truba oglasila je početak svečanosti. Pred velikom masom sveta stajali su postrojeni Sokoli, članovi, zatim muški i ženski podmladak, kojima je održao govor br. Kosta Vuković, prosvetar, o značaju 1 decembra. Zatim je s. Olga Divjakova, društvena načelnica, govorila o tome, na koji je način obavljeno narodno Ujedinjenje 1918 god.

Posle akademije, nastavnice domaćinske škole u Sirigu izvele su sa svojim učenicima vrlo lep prikaz iz domaćeg života »Savet majke«, što je najlepše pozdravljeno od svih prisutnih, a naročito pak pevanje, koje su izvele učenice sa svojim nastavnicama.

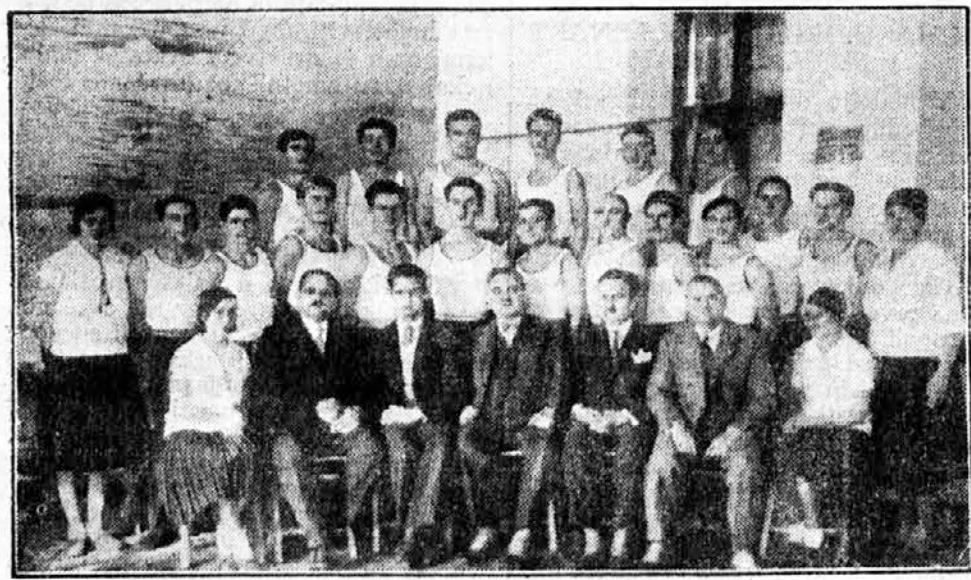
U 11 sati održana je svečana sednica, kojom prilikom su položili svi prisutni Sokoli i Sokolice zavet. Ovim je bila prepodnevna svečanost završena.

U 18 časova starešina Sokolskog društva otvorio je svečanu akademiju, na kojoj je prikazan vrlo lep film o Sokolstvu i sportu u opšte, uz predavanje br. dr. Antića, lekara, koji je govorio o telesnom vaspitanju kao higijenskoj potrebi svakoga čoveka. Predavač je od svih prisutnih (preko 300 slušalaca) bio najtoplije pozdravljen.

SOKOLSKO DRUŠTVO KULA

Okružni prednjački tečaj

Načelnik kulskog okružja, br. Milorad Vukadinović, uz odobrenje i potporu Sokolske župe Novi Sad organizovao je i održao u Kuli od 5—27 novembra okružni prednjački tečaj za

Okružni prednjački tečaj u Kuli

kulsko okružje. Na tečaju su uzela učeska sva društva ovoga okružja sem društva Crvenke i Pašićeva, koji nisu poslali ni jednog učesnika na tečaj. Tečaj je pohađalo 17 braće i 4 sestre. Po zanimanjima tečajci su bili: 8 zemljoradnika, 5 činovnika, 2 učenika, 1 učitelj, 2 učiteljice, 2 domaćice i 1 tehničar. Tečaj se održao u sokolani (Osnovna škola). U toku tečaja slušaoci su upoznali: sistem, ideologiju, istoriju Sokolstva, organizaciju, anatomiju i prvu pomoć, a predavači na tečaju bili su braća: dr. Lazar Dujčić, adv., dr. Žika Mišković, lekar, Dimitrije Rašić, škol. nadzornik, Milorad Vukadinović, okr. načelnik i Stojkov Stanimir, tehničar. Vođa tečaja bio je brat Milorad Vukadinović, okružni načelnik. Dne 27 novembra prilikom zaključenja tečaja izaslanik Sokolske župe brat M. Todorović, župski načelnik, posetio je tečaj, te se o tečaju dosta pohvalno izrazio, a braću i sestre tečajnike pozvao da kao budući prednjači i vode sokolskih jedinica primene vaspitne metode dr. Miroslava Tirša i da u tom radu ustraju ne tražeći za sebe ni »koristi ni slave«.

Posle podne toga dana održano je sokolsko selo, a u večer drugarsko sokolsko veče. Koncertirao je sokolski

Posle predavanja i prikazivanja filma izveli su javne vežbe članovi, zatim muški i ženski podmladak. Nakon nekoliko lepih dečjih deklamacija akademija je bila završena. — M. R. S.

SOKOLSKO DRUŠTVO VRBAS

Proslava 1 decembra

Sokolsko društvo Vrbas proslavilo je dan Ujedinjenja na najsvečaniji način. — Posle blagodarenja u svim crkvama, članstva Sokola, s priličnim brojem građanstva, iskupilo se je u centralnoj školi u St. Vrbasu, gde je održana svečana sednica. — Svečana sednica je otvorena pevanjem državne himne, a zatim je zam. starešine br. Milan Protić održao prigodan govor o značaju dana. Govor je saslušan s naročitim pažnjom i pozdravljen burnim plaskom. — Iza toga, hor školske dece je otpevao nekoliko prigodnih pesama, pa se je prešlo na polaganje zaveta.

Uveče je priredena svečana akademija, koju je otvorio starešina br. inž. Guralj, temperamentnim govorom o istoriji slovenskog oslobođenja i radu Sokola u tim teškim vremenima. Govor br. Guralja je burno pozdravljen, a naročito kada je pomenuo našu porobljenu braću u podjarmljenju Istri. — Zatim je meš. hor pevačke sekcije Sokolskog društva Vrbas otpevao nekoliko uspešnih narodnih pesama. I njihove izvedbe bile su burno pozdravljene. — Proste, ritmičke i vežbe na spravama od članstva i naraštaja, pod vodstvom vrednog br. načelnika Zarka Stefanovića, izvedene su najskladnije na opšte i potpuno zadovoljstvo prisutne publike. Naročitu buru oduševljenja izazvala je poslednja tačka, scena: »Živela Jugoslavija!« — pozdrav Kralju! — P. K.

SOKOLSKO DRUŠTVO BEŠKA

Ovdašnje Sokolsko društvo svečano je proslavilo 1 decembra. Pre podne članstvo je prisustvovalo bogoslužju u sve tri crkve, a po podne priredeno je selo. Na selu brat prosvetar održao je predavanje o značaju prvog decembra. Posle nekoliko recitacija sokolski hor je otpevao nekoliko prigodnih pesama, a potom se pristupilo prevodenju dece u naraštaj. Ovo je prvi naraštaj, koje ovo društvo prevodi. Na selu je koncertirao društveni tamburaški zbor. Publike kao i uvek, dosta.

tamburaški zbor kulskog Sokolskog društva. Selo i drugarsko veče bilo je prilično posećeno.

Tečaj je u svakom pogledu uspeo, tako da će sokolska društva kulskog okružja, uz pripomoć novih prednjačkih sila, snažno koraknuti napred. — B. P.

U 9 sati krenulo se u svečanoj povorci na blagodarenje. Po blagodarenju vrstala se lepa povorka a na to su se svi sakupili u Sokolskom domu. U dvorištu doma izvršeno je svečano prevodenje naraštaja u članstvo i dece u naraštaj, a ujedno je izvršeno i polaganje svečanog zaveta članstva uz prigodne reči br. starešine društva.

U večer održana je sokolska akademija u Sokolskom domu, koja je bila vrlo dobro posećena od svega građanstva. Na programu akademije bile su tačke odabranih prostih vežbi m. i ž. naraštaja i dece uz nekoliko rodoljubnih recitacija i jedan pozorišni komad. Pozdravni govor održao je brat Mirko Vojvodić, koji je govorio o rasnim osobinama našega naroda, njegovim borbama i žrtvama, čiji je plod teškog i mučnog napornog rada krunisan danom Ujedinjenja. Govor je bio popraćen burnim odobravanjem uz poklike Nj. Vel. Kralju i Jugoslaviji.

Program akademije završen je igrankom. S priredbom smo i s materijalne i moralne strane vrlo zadovoljni. — J. V.

Župa Split

SOKOLSKO DRUŠTVO MAKARSKA

Proslava 1 decembra

Ovo je Sokolsko društvo dostojno proslavilo dan 1 decembra, dan narodnog ujedinjenja.

Jutrom u 8 sati podoše sakupljeni članovi i članice na mesno groblje da odaju počast svojoj umrojoj braći i sestrama i svim sinovima naše oslobođene i ujedinjene otadžbine. Lep i topao govor izrekao je brat K. Puharić.

U 9 sati prisustvovalo se je s glazbom svečanom blagodarenju iza kojeg su u povorci, kojoj su se priključila školska deca i mnoštvo građana, prošli gradom zaustavivši se pred Općinskim domom odakle je odaslan pozdravni brzozaj Nj. Vel. Kralju. Zatim je cela povorka pošla pred Sresko načelstvo na čestitanje.

Nakon toga održana je u društvenom domu svečana sednica, koju je otvorio brat starosta s predavanjem: O značenju 1 decembra u vezi jubilarne godine osnivanja prvog sokolskog društva na našem Jugu, te o obletnici balkanskog rata, nakon čega je otšvirana državna himna. Izvršeno je prevodenje sokolske dece u naraštaj, sokolskog naraštaja u članstvo i polaganje zaveta novih članova i članica. Sednica je zaključena sokolskom korakom.

Uveče je u društvenom domu, prepunom građanstva, održana lepa i uspeła akademija s programom: 1. Državna himna, svirala sokolsko-gradska glazba. 2. Proslav, brat R. Radovanović. 3. S. Bešević: »Ne brini, Jugoslavijo«, deklamirao brat M. Pečić. 4. Proste vežbe (muška deca) u tri sastava. 5. Mudri: Vežbe s venčićima (ž. deca). 6. M. Janković: Vežbe iz Jugoslavije (ž. deca). 7. Mudri: Slikovite vežbe (m. deca) u tri sastava. 8. Proste vežbe (ž. naraštaj). 9. Vežbe trokut, mlade članstvo. 10. M. Janković: Vežbe »Oj letni sivi sokole« (m. naraštaj). 11. M. Janković: Ritmičke vežbe, izvodile članice. 12. Vežbe s batlanama, izvodili stariji članovi. 13. Dilettantski oteak: »Pred ispitom zrelostje«, vesela igra u 1 činu. Izvođenje vežaba građanstvo je pratilo s oduševljenjem uz burne aplauze posle svake tačke.

SOKOLSKO DRUŠTVO SUTIVAN

Proslava 1 decembra

Naše društvo dostojno proslavilo dan ujedinjenja. Nakon završetka crkvenog obrada održana je svečana sednica, koja je počela pevanjem drž. himne i pozdravom brata starešine, koji je govorio o veličini dana ujedinjenja. Prosvetar brat Blaž Matić razložio je prisutnima značaj 1 decembra za naš celokupni narod. Uz poklik našem Kralju, ujedinjenoj Jugoslaviji, završio je svoj govor. Nakon toga pot-starešina br. Bogomir Slahta, pozvao je sve nove članove da polože svečano obećanje na ruke brata starešine. Posle ovoga zapevao je naš podmladak nekoliko naših pesama. Brat starešina Markov, završio je s toplim rečima prepodnevnu svečanost, te je saopćio da će društvo podignuti sokolanu »Tiršev dom«. Ples, koji se je u večer održao nije uspeo s razloga, jer je starešinstvo devojčakog društva strogo zabranilo devojčama da prisustvuju plesu.

SOKOLSKO DRUŠTVO KOMIŽA

Proslava dana Ujedinjenja

Mesno Sokolsko društvo proslavilo je 1 decembra najsvečanije.

Već rano ujutru mesto je poprimilo svečani izgled. Zastave su zalepršale na svim kućama, a obalu i pokrajne ulice poplavile su crvene sokolske košulje. U 9 sati formirala se je veličanstvena povorka, koja je krenula na svečano blagodarenje. Posle blagodarenja krenulo se u sokolanu i tu je

održana svečana sednica društva. Na sednici je bila zastupana općinska uprava s načelnikom na čelu, predstavnicima škola, vlasti, delegacije mesnih nacionalnih i humanitarnih organizacija i društava, a masa sveta dupkom je ispunila dvoranu. Sednicu je otvorio br. starešina, te je održao vatren rodoljubni govor, u kojemu je pesničkim rečima ocrtao značaj dana Ujedinjenja. Govor br. starešine bio je više puta prekinut ovacijama Kralju i Jugoslaviji, a na koncu bio je popraćen oduševljenim odobravanjem. — Posle podne u 18 sati ponovo se je formirala nepregledna povorka Sokolova i građanstva s mesnim načelnikom i bratom starešinom na čelu. Sve se sleglo na obalu da pozdravi ovaj veliki dan. Na okolnim brežuljcima paljeni su kresovi, a obala je bila sjajno iluminirana žaruljama u nacionalnim bojama. Veličanstvena povorka obišla je celo mesto, pevajući i kličući Kralju, Jugoslaviji, jedinstvu, a u isto vreme protestujući protiv separatista i izroda, koji su u službi suseda s onu stranu Jadrana. Povorka se je zaustavila pred Općinom i tu je s balkona općinskog doma načelnik mesta, br. Dragutin Petrić, održao temperantant patriotski govor, koji je bio također prekidan poklicima. Povorka je zatim pevajući i kličući krenula u sokolanu, gde je bio razlaz. U 20 sati održana je svečana akademija, a program iste bio je: 1. Drž. himna — pevao zbor naraštaja i dece. 2. E. Gangl: »Tiršu, geniju Slavenstva«, recitovao br. Josip Zaninović. 3. A. Mudri: Slikovite vežbe — muški naraštaj. 4. »Vrbniče nad morem« — žen. deca. 5. A. Mudri: Ples Turkinje — članice. 6. »Sokolova priča« — članovi. 7. Ruče — članice. 8. Ruče — članice. 9. Ritmičke vežbe — naraštajci. 10. R. Katalinić: »Vila s Učke Gore«, pozorišni komad u tri slike.

Sve su vežbe izvedene odlično, a naši su mališani izveli svoje uloge tako precizno i s toliko osećaja da su prisutni bili do suza dirnuti. Po svršetku je masa dala oduška svome oduševljenju i ljubavi prema potlačenoj braći u gromkom klicanju Istri, Gorici, Zadru i najnovijim znanim i nezanim istarskim herojima. Jednom rečju, proslava je bila dostojna velikoga dana, a organizacija i moralan uspeh više nego odličan.

I ova proslava te međusobno saradivanje Sokolstva i širokih masa naroda još jednom mogu i slepca uveriti da smo složni i gordi kad se radi za obranu zajedničke kuće. J. Z.

SOKOLSKO DRUŠTVO TRILJ

Proslava 1 decembra

Naše društvo, prema lokalnim prilikama, proslavilo je dan Ujedinjenja na osobiti način. Mesto je bilo okićeno jugoslovenskim zastavama. Nakon blagodarenja u crkvi Sokoli s ostalim mnoštvom uputili su se u osnovnu školu, gde je brat starešina dr. Rančić održao lep govor o Sokolstvu, a brat Plavša, učitelj, o Ujedinjenju, ističući jugoslovenstvo, koje se sve to jače učvršćuje među mladima. Oba govora bila su oduševljeno pozdravljena. Zatim su deca, učenici osnovne škole, deklamirali prigodne pesme. Nakon, što su bile i druge tačke programa iscrpljene, starešina brat dr. Rančić zahvalio se prisutnima na odazivu, pozvavši ih da kliknu Nj. Vel. Kralju, Nj. Vis. Kraljeviću Petru i Jugoslaviji, što je prisutno mnoštvo urnebesno prihvatilo. I. R.

SOKOLSKA ČETA OMIŠ-KUTLEŠA

Proslava 1 decembra

Sokolska četa Omiš-Kutleša proslavila je ovaj najznačajniji dan svečano i dostojno. — U 10 časova održana je svečana sednica uz učestovanje čitavog članstva. Po pevanju državne himne održao je brat načelnik Vid Mimica lepo predavanje o značenju 1 decembra. Zatim se je protestovalo protiv vanjskih neprijatelja i domaćih izroda. Brat načelnik pozvao je nato prisutne da oduševljeno kliknu Nj. Vel. Kralju, većtom kormilaru naše Otadžbine. Prisutni su s velikim oduševljenjem odobrivali izlaganja govornika, kličući Nj. Vel. Kralju i Jugoslaviji. Zatim je novo članstvo položilo zavet. S tim je sednica bila završena.

U 18 časova održana je akademija. Upravo biranim rečima održala je sestra Antica Lunara predavanje: »Značaj 1 decembra, kao narodnog praznika«. Naraštajac M. Mimica deklamovao je: »Prvi decembar« od I. Bendiša. Zatim su nastupila muška i ženska deca, te članovi uz vežbu »Sokolska himna«. Sve su vežbe izvedene veoma dobro i skladno, te su oduševile prisutne. Nakon toga su deca podmlatka Crvenog krsta (isto Sokoli) izvela nekoliko deklamacija i 2 igrokaza: »Ljubav prema bližnjemu« i »S kim si, onakav si«. Dilettantska sekcija izvela je igrokaz: »Ona od pivca«, koja je kod prisutnih izazvala buru smeha.

Akademija je završena vežbanjem naraštajaca, koji su izveli piramidu s razvičenim zastave uz drž. himnu. Time je svečanost bila dovršena na opće zadovoljstvo.

Župa Sušak - Rijeka

SOKOLSKO DRUŠTVO BASKA

Proslava Ujedinjenja

Dan Ujedinjenja proslavio je naš Sokolo dostojno uz sudelovanje svega građanstva.

Nešto pre devet sati formirala se pred Narodnim domom povorka Sokola i građana te školske dece, koja se sa glazbom na čelu uputila k župnoj crkvi. Posle blagodarenja povorka je prošavši mestom vratila se u Narodni dom, gde je održana svečana sednica uz sudelovanje mesnih vlasti i društava.

Sednicu je otvorio brat starešina Katarinić, koji je u zanosnom govoru prikazao značenje dana Ujedinjenja. Po tom su nekolicina uvele su veze kategorije najuzornije. Posle pete tačke vežba izveden je na pozorišni po naraštajcima (-kama) prizor »Prvi decembar«, koji je općinstvo s ušhitom pozdravilo. Poset općinstva bio je velik i proslava je nada sve uspeła. P.

SOKOLSKO DRUŠTVO GOSPIĆ

Proslava 1 decembra

Sokolski praznik proslavljen je i kod nas na svečan način. Posle blagodarenja u obema crkvama, kojima je sudelovalo društvo s glazbom korporativno, održana je u sokolani svečana sednica, na kojoj je br. starosta govorio »O ulozi Sokolstva oko ujedinjenja jugosl. naroda«. Posle njegova predavanja nastupila je ovdajšnja osnovna škola s biranim programom.

Po završenom prepodnevnom programu uputila se je uprava s glazbom i brojnim članstvom do kasarne 55 peš. puka, koji je slavio svoju slavu. Tako smo dokazali da Sokolstvo, škola i vojska u našem Gospiću rade zajedno, i da će taj zajednički rad doneti trajne plodove.

Naveče je, po običaju, priredena akademija. Posećena je bila dobro, pa je i materijalni uspeh vrlo dobar. To isto ne bi se moglo reći i za moralni uspeh, koji je daleko važniji od materijalnoga. Tehnički deo programa nije skoro nikako odgovarao večernjoj akademiji, dok bi na pr. bio odličan za javnu vežbu. Ova akademija neka bude tehničkom vodstvu memento da više vodi računa o društvenim priredbama, ako želi da nekoga pridobije za Sokolstvo. Inače je članstvo sve do jednoga dalo sve od sebe da svedba što bolje ispadne, te su vežbe izvedene skladno, pa da su samo srećnije izabrane, apsolutan uspeh bio bi zajamčen. bvm.

Župa Šibenik - Zadar

SOKOLSKO DRUŠTVO ŠIBENIK

Proslava 1 decembra

Sokolstvo u gradu Šibeniku proslavilo je svoj sokolski praznik na vrlo svečan način.

U predvečerje 1 decembra sokolska glazba obišla je gradom svirajući nacionalne koračnice. 1 decembra u 7 sati ujutro sakupljeno članstvo u odorama sa sokolskom glazbom, pošlo je na sva tri šibenska groblja, da oda dužnu počast braći, koja su ih ostavila, a čije kosti i prah tu počivaju. Brat starešina Kovačev polazućivence na njihova zajednička groblja, setio se je sve braće i sestara, koji tu počivaju da im kliknu: Slava! Posle ovog čina bilo je u sokolskoj dvorani polaganje zaveta novo upisanog članstva. Tu je brat prosvetar Gamulin ocrtao važnost zakletve u Sokolstvu, istakao važnost reči: »vernost Slavenstvu«. Brat načelnik Meliš izvršio je nato prevodenje dece u naraštaj i naraštaja u članstvo, a brat starešina pozvile novo članstvo da polože svečani zavet. Posle polaganja svečanog zaveta sve kategorije pošle su korporativno na blagodarenja. Postrojene Sokole pred crkvama pozdravio je komandant obrane Šibenika sa rečima: »Zdravo, bračo Sokoli!«

U 8 sati navečer bila je zakazana sokolska akademija, koja je započela sviranjem državne himne i sokolske koračnice. Kazalištem, u kojemu je bilo preko hiljadu osoba, oduševljeno su sa svih strana poklici Kralju, Sokolstvu i Jugoslaviji. Tada je brat dr. Srećko Poturica održao proslav, o značenju 1 decembra. Iza toga sledio je telovežbeni deo akademije, u kom su nastupile sve kategorije s odličnim sastavima izvedenim na opće zadovoljstvo, s puno smisla i volje za telovežbu. — Dilettantsko-dramatska sekcija Sokolskog društva dala je zatim dramu »Knez od Semberije«. Taj historijski komad izveden vrlo dobro, ganuo je sve prisutne. Završetak njegov dočeka je u grobnoj tišini, koju je iznenada prekinuo poklik »Živela moćna i nedeljiva Jugoslavija!«

Za vreme odmora svirala je sokolska glazba, kojom je upravljao br. I. Zepina. Vežbe na klaviru pratila je virtuoskinja sestra O. Javor.

Razišli smo se a da nikada ne zaboravimo ovaj svečan dan, kojim je Sokolsko društvo u ovom gradu pokazalo svoju snagu, a građanstvo Šibenika nacionalnu svest.

SOKOLSKA ČETA U ZABLAČU

Proslava 1 decembra

Sokolska četa u Zablacu proslavila je dan Ujedinjenja osobito svečano, kao i čitavo selo, koje je toga dana, okičeno jugoslovenskim zastavama, pružalo vrlo svečan izgled.

Nakon blagodarjenja, u prostorijama čete pozdravio je braću Sokole i brojni narod te lepim govorom očitao značaj 1 decembra br. četni starosta. Zatim su članovi položili svečani zavet. U posebnu knjigu upisano je 108 sok. dece i velik broj članova i članica. Prepodnevna svečanost završena je drž. himnom.

Sokolska akademija, prva koju je četa do sada priredila, počela je u 18 sati. Salu i pozornicu Sokoli su lepo i bogato namestili. Po stenama bile su izveštene slike Nj. Vel. Kralja i Nj. Vel. Kraljevića Petra, zastave, državni i sokolski emblemi, venci, zelenilo i cveće. I po prvi put otkako postoji ribarsko seoce Zablac zavesa na pozornici pomaže se. Burni aplauz naroda pozdravio prosvetara br. Vladu Colovića, uprav. osnovne škole, koji je govorio o značaju oslobođenja i ujedinjenja. Svetlile se suze u očima slušalaca, kada je govornik očitao veliku ulogu heroja i mučenika, koji su prineli svoju krv — tamjan — na oltar oslobođenja i ujedinjenja Jugoslavije. I poslednje reči govora — evanđelje, koje nam je dao u nasledstvo Nj. Vel. Kralj Aleksandar: »Jugoslavija će biti dostojna ovih slavni pobjeda, ako svoja pokoljenja vaspitava na većitim primerima naših nacionalnih mučenika i junaka — pozdravljene su frenetičkim aplauzom i dugim, gromkim: »Živeo naš Kralj! Hor Sokola zapevao je tađa drž. himnu. Sokolska deca su iza toga izvela svoju tačku proste vežbe, devojčice vežbe s vencima, članovi proste vežbe. Zatim su sokolska deca glumila vrlo lepo šaljivu igru: »Bolesna lutka«. Nakon pesme »Iz bratskog zagrljaja«, koju je otpevao hor, deca su se opet pokazala na pozornici i s osećajem deklamovala nekoliko nacionalnih pesama. I u svojoj poslednjoj tački dečji hor otpevao je Sokolsku himnu. Sokolski diletanti pak odigrali su vrlo lepo komad »Nada Istre« od Kl. Škalca, te su ih gledaoci obdarili oduševljenim priznanjem.

Brat starosta završio je akademiju lepim govorom, a hor je zapevao himnu, koja je bila popraćena rodoljubivim poklicima.

SOKOLSKO DRUŠTVO BIOGRAD NA MORU

Proslava 1 decembra

Ovde je na veoma svečani način proslavljen državni i sokolski praznik 1 decembar. Posle blagodarjenja, kojemu su prisustvovali predstavnici svih mesnih vlasti i društava, te lepi broj ostalih građana, Sokolsko društvo korporativno na čelu s društvenom glazbom, održana je u Sokolskom domu svečana sednica upravnog odbora Sokolskog društva i obavljen zavet novih članova. Također je u Sokolskom domu održano blagodarjenje po pravoslavnom svešteniku Dušanu Raškoviću, koji je tom prigodom održao veoma patriotski govor.

Uveče 1 decembra priredilo je Sokolsko društvo svečanu akademiju s izabranim programom. Akademija je koli u materijalnom, toli i u moralnom pogledu veoma dobro uspeła. Poset je bio veoma dobar.

Pre akademije priređene su mestom manifestacije uz iluminaciju. Na koncu su se manifestacije pretvorile u ogorčene poklike proti izrođa Pavličiću i družini. Istog dana pre podne pred Općinom održan je protestni zbor i osuđen rad tih izdajica.

SOKOLSKO DRUŠTVO NOVIGRAD

Proslava dana ujedinjenja

Dan ujedinjenja proslavljen je ove godine u našem društvu naročito svečano. Posle blagodarjenja održana je svečana sednica, koju je otvorio br. staročina oduljim govorom prikazavši veliko značenje ovog dana. Novi članovi su tom prilikom položili zavet, nakon čega se prisutni razišli uz poklike Kralju, državi i Sokolstvu. U večer formirana je veličanstvena povorka, koja je pošla mestom manifestirajući za narodno i državno jedinstvo uz poklike Kralju i Jugoslaviji, a nakon toga je u sokolani održan ples. Pred dupkom punom dvoranom je izveden vrlo lep program, koji je na slušaoce učinio dubok dojam, a burno poveljavanje bilo je najbolja nagrada vrednim izvađačima i učiteljima. Iza zabave razvila se animirana igranka.

SOKOLSKO DRUŠTVO KISTANJE

Sokolstvo Kistanja proslavilo je dan Ujedinjenja vrlo svečano. Sve kategorije društva i Sokolskih četa Kistanja je lvoševaca pošle su na svečano blagodarjenje. Nakon blagodarjenja sve su se kategorije svrstale i krenule na vežbište, da se pod jednim glasom

zavetuju za očuvanje jedinstva naroda i vernosti prema svom uzvišenom Vladaru. Brat potstarosta Nikola Dubojić pred početkom samog zaveta izneo je u nekoliko reči značaj i važnost današnjeg zaveta u sokolskim redovima, a brat Jovo Markić, prosvetar, govorio je o značaju 1 decembra. Svečanosti osim Sokola i sokolskih četa bili su prisutni i predstavnici vlasti i ostali građani ljubitelji Sokolstva. Zatim povorka Sokola, Sokolice i seoskih četa krenula je kroz mesto kličući Kralju i Jugoslaviji.

Na večer priređena je veoma lepo uspela zabava s komadom »Hej Sloveni«, koji su uspehom odigrali diletanti Sokolskog društva, a tako isto i vežbe muške i ženske dece.

SOKOLSKO DRUŠTVO OBROVAC

Proslava 1 decembra

Obrovac i okolica od 1 XII 1918 nisu imali većeg slavlja nego li ove godine na narodni praznik 1 XII kad je svečano osnovano Sokolsko društvo.

Već uoči 1 decembra i unatoč slabog vremena, Sokoli su navestili svoju svečanost pucanjem, raketama te rasvetom čitave okoline. Kad je povorka pristupila varoši svi stanari su rasvetlili svoje prozore i srdačno pozdravljali mlade Sokole. Sokolska povorka se je ustavila pred česmom Kralja Aleksandra i tu su Sokoli otpeli himnu i par drugih patriotskih pesama, a zatim je prisutne pozdravio potstaročina Miočević. Iza toga je govorio brat načelnik o važnosti i zadaci Sokolstva. Na povrtku pred općinskim domom načelnik g. M. Urukalo srdačno je čestitao mladom Sokolu i pozdravio ga u ime cele općine. Brat Mulabečirović je zaključio proslavu te večeri, pozivajući Sokole i varošane na sutrašnje sokolsko slavlje.

Oduševljenju na dan 1 decembra nije bilo kraja ni konca. Iz svih sela su došli predstavnici s odličnijim seljanima, a iz sela Bilišane je došla Sokolska četa, koja je svih zadivila svojim redom i disciplinom. Nakon blagodarjenja na svečanoj akademiji iza »Ode Kralju« i deklamacije »Sokolice« otvorio je brat staročina Urukalo početak rada sokolskog društva i u svom govoru pozvao Sokole da ustraju na svom putu. Sokole toga je govorio brat načelnik. Za vreme povorke i akademije ponavljala su se kličanja Nj. Vel. Kralju, Nj. Vel. Kraljici i Sokolu.

Na večernjoj zabavi »Duh Sokolstva« bilo je takvo učešće, da je bilo mnogo onih, koji u društvene prostorije nisu mogli uopće ući.

Župa Varaždin

ŠEZDESETGODIŠNJICA BRATA DRA STJEPANA STANKOVIĆA

8 decembra navršilo se je šezdeset godina otkako se rodio naš stari sokolski borac brat dr. Stjepan Stanković.

Osnovnu školu i gimnaziju učio je u Varaždinu, odakle po položenoj maturi odlazi u Beč, gde studira medicinu. Već kao dak univerziteta pokazivao je mnogo volje za društvenost te

Brat dr. Stjepan Stanković

je u Hrvatskom akademskom društvu »Zvonimire« izabran blagajnikom. Promoviran 1899 na doktora medicine vratio se je u Varaždin, gde se odmah bacio na posao i do imenovanja gradskim kotarskim lečnikom (1900) radi besplatno u gradskoj bolnici. Pun osećaja za bližnje, leči sirotinju besplatno, a težak položaj zanatlija i pomoćnika ponuka ga, da zajedno sa svojim prijateljima sudeluje kod osnutka »Zanatlijskog pomoćničkog društva«. Kad se stalo Sokolstvo širiti i u našim krajevima, prvi potakne misao, da se i u gradu Varaždinu, koji je slovio kao grad bez nacionalnoga života, osnuje Sokol. Od kada je Sokol osnovan (1902) pa sve do danas stoji u njegovim prvim redovima. Do rata je potstarostom »Hrvatskog Sokola«, koji položaj zadržava unatoč toga što su ga ponova birali starešinom te je duša sveukupnog sokolskog rada u gradu Varaždinu. Zivo saraduje sa slovenačkom braćom. Polazi na sve sletove, počam od Praga pa do Ljubljane. 1905 drži stražu kao delegat varaždinskog Sokola nad odrom velikog vladike

Štrosmajera i svagde, gde je trebalo izdržati borbu, prkositi tudinu i ispovedati bratstvo sa Srbima i Slovenima, brat dr. Stanković je među prvima. Kad je buknuo balkanski rat polazi dobrovoljno i o svome trošku u Srbiju da svojim znanjem pomogne braći u oslobodilačkom ratu. Blagopokojni Kralj Petar Oslobođilac nagraduje ga za taj požrtvovni rad Velikom krstom Srpskog crvenog krsta i redom Sv. Save IV stepena. Na početku svetskoga rata zatražiše tudinske vlasti od njegove sestre Ljube da im izruči srpska odlikovanja, što je ona odlučno odbila pa zato bi brat dr. Stanković, čim je mobilizovan, poslan na ratište. Za okupacije Srbije vrši dužnost okružnog lečnika u Gornjem Milanovcu i Novom Pazaru, gde je svagde, svojim dobrim srecim i otvorenom slovenskom dušom, utišao mnoge suze i vapaje braće, kojima zagospoduje tudin. Prigodom oslobođenja sudeluje kao šef vojnoga zdravstva kod zauzeća Medimurja, odakle se, nakon kratkog odsustva u Koruškoj za vreme plebiscita, vrati natrag u Varaždin, te poznatom svojom energijom sudeluje u našem narodnom životu. Kad je 1922 godine došlo do žalosnog raskola u Sokolu i kad niko nije mogao da u onim teškim prilikama preuzme svu odgovornost, jednoglasno bi izabran starešinom Sokolskog društva brat dr. Stanković. Odmah okupi oko sebe četnu mladih oduševljenih Sokola i s njima zajedno nastavi sokolski rad, a kad je osetio da je društvo dovoljno jako, preda ga (1926) svojim naslednicima, sudelujući i nadalje upravo oćinskom brižnošću oko njegovog napretka.

Pod najtežim prilikama za vreme strastvenih stranačkih borbi, 1923 provede župski slet u Varaždinu i razvije jugoslovenski društveni barjak. Izabran za doživotnog časnog člana i dobrotvora društva ostavlja upravu društva, pružajući mu i kao potstarosta Sokolske župe Maribor, svojim savetom mnogo potpore. No njegov opće nacionalni rad ne prestaje. Biva izabran predsednikom mnogih društava. Kao predsetnik Udruženja rezervnih oficira odlikovan je ordenom Beloga Orla V stepena. Godine 1928 imenovan je gradskim fizikom.

Neumorni i borbeni život brata dr. Stankovića, koji nikada i nikome za volju nije ni na čas napustio sokolske redove, neka bude svima mladima uzorom, a mi, braća i sestre, učenici i saradnici njegovi, kličemo mu u ovoj jubilarnoj godini njegovog najmilijeg društva sokolski: Zdravo! M. B.

PROSLAVA DANA UJEDINJENJA U VARAŽDINU

Kroz deset godina neprekidno priređuje matično Sokolsko društvo Varaždin proslavu dana Ujedinjenja i svake godine pridolazi sve veći broj građanstva, ne obzirajući se na one, koji slave Ujedinjenje samo onda kad to pogoduje njihovim interesima. Ove godine došlo je na tu sokolsku proslavu toliko građanstva, da se je jedva smestilo u sokolani.

Pod ravnanjem brata Vaneka otvirala je društvena glazba jednu skladbu. Svečanu sednicu, kojoj su prisustvovali predstavnici župe i čitav društveni odbor, otvorio je društveni starešina brat Stjepan Novaković, koji je u zanosnom govoru očitao oslobođenje i ujedinjenje, za kojim je naš narod od uvek težio. Kličanjem Njeg. Vel. Kralju i Prestolonasledniku te sviranjem himne završen je njegov lepi govor.

Veći broj braće i sestra položilo je zavet, nakon čega je župski načelnik brat Z. Suligoj razdelio vrstama i pojedineima diplome, koje su dobili na ovogodišnjim župskim natecanjima. Naraštajka Vera Mladan s mnogo osećaja deklamovala je Ristićevu »Poruku mrtvih«.

U telovežbenom delu programa nastupili su: mladi muški naraštaj pod vodstvom brata J. Kovačiča u »Sedmorici« od Planička; mladi ženski naraštaj pod vodstvom sestre E. Semrekar u efektivnoj vežbi »Mladost — radost« od Holečkove; stariji muški naraštaj, predvođen po bratu J. Kerecu u vežbama na preči; članice pod vodstvom sestre M. Stech u »Češkim narodnim plesovima«; članovi, predvođeni po bratu Z. Suligoju u »Osmicia« od Hošeka. Akademiju završio je odeo na visokim ručama, na kojima su pojedinci odlično vežbali i najteže sastave.

Iza rasporeda, koji se je publici mnogo svidelo, održana je uspela zabava.

SOKOLSKO DRUŠTVO ČAKOVEC

Proslava 1 decembra

Praznik Ujedinjenja proslavljen je i u Čakovcu vrlo svečano. Nakon blagodarjenja u rimokatoličkoj crkvi i židovskoj bogomolji, u svečano ukrašenoj dvorani učit škole održana je u 11 sati jutro svečana sednica Sokolskog društva, kojoj je prisustvovalo celokupno članstvo, predstavnici vojnih i civilnih vlasti, korporacija i škola. — Daci učit škole — Sokoli — odigrali su na početku Sokolsku koracnicu. Iza toga održao je br. starešina dr. Blašić Albin odulji govor, u kojem je istakao značenje našeg ujedinjenja te ulogu Sokolstva u prošlosti i sadašnjosti. Zatim su novi članovi položili zavet, na-

kon čega je otpevana državna himna. Ovom prilikom bile su podeljene diplome braći i sestrama, pobednicima na župskom natecanju. Pri zaključku sednice otpevana je pesma »Jedinstvo«.

U 4 sata popodne održana je svečana akademija s ovim programom: 1) Državna himna. 2) Značenje balkanskog rata za naše ujedinjenje i Sokolstvo, predavao br. prosvetar Ribarić Martin. Zatim su se redale vežbe, koje je vodio br. Zega Josip: vežbe s trakama — ž. naraštaj; proste vežbe — m. naraštaj; ritmičke vežbe — članice; proste vežbe — članovi; krug — članice; vežbe na klupi — članice; skupine na konju — članovi. Pesmu »Iz bratskog zagrljaja« otpevao je mešoviti zbor.

Svečana sednica kao i akademija bile su odlično posećene. M. R.

SOKOLSKO DRUŠTVO IVANEC

Proslava Ujedinjenja u Ivancu

Sokolsko društvo u Ivancu spremalo se da praznik Ujedinjenja proslavi što dostojnije. I to je uspelo. Sama proslava bila je podeljena na dveje. Na sam dan 1 decembra održano je u mesnoj crkvi blagodarjenje, kojemu je prisustvovalo do 50 članova (-ica), naraštaj i deca. Svečanoj sokolskoj sednici prisustvovali su pored Sokolstva i predstavnici mesnih vlasti i društava. Nakon prigodnog pozdrava brata starešine, koji je pročitao i poslanicu brata prvog zamenika saveznog starešine, te izneo značaj polaganja sokolskog zaveta, održao je brat prosvetar Jancić predavanje »O nekim momentima iz borba za oslobođenje i ujedinjenje našega naroda«. Dve lepo izvedene deklamacije upotpunile su program, koji je završio polaganjem zaveta novih članova (-ica).

Drugi deo proslave bio je prenesen na subotu 3 decembra, kada je uvečer toga dana održana svečana akademija. Kraj pune dvorane održao je brat dr. Križović predavanje »O značaju 1 decembra za narod i Sokolstvo«. Završetak predavanja popraćen je burnim pozdravom Nj. Vel. Kralju. Nakon toga otvirala je Sokolska glazba bratskog varaždinskog društva narodnu himnu. Zatim je izvođen program. Pod vodstvom brata načelnika Klarića i brata Vrančara lepo su izvedene vežbe podmlatka i naraštaja, te je svaka grupica malih Sokolčića bila srdačno pozdravljena. Izvedene su tri lepe prigodne deklamacije, od kojih poslednja u vezi sa skupinom. Između nastupa vežbača svirao je tamburaški zbor malih Sokolčića, pitomaca zavoda za vaspitanje dece, koji su pod vodstvom brata Vukovića uzorno izveli nekoliko točaka.

Po završetku programa razvila se zabava, na kojoj je svirala glazba bratskog varaždinskog društva. Župu je zastupao na akademiji brat Franjo Vanek.

Dan pre Nikolinja održao je Sokoli »Nikolinje za decu«, čime je svojim mališanima priredio veliko veselje. Siromašna sokolska deca dobila su od društva skromne darove, ponajviše školske potrepštine.

SOKOLSKO DRUŠTVO GORNJI MIHALJEVEC

Na sokolski praznik 1 decembra održana je svečana sednica u prostorijama ovdašnje škole. Zavet je položilo 10 članova i 6 članica.

Dne 4 decembra u 18 sati na večer održana je svečana akademija, na kojoj su nastupile sve kategorije s prostim vežbama. Prigodni govor održao je brat prosvetar Keretić, a pozdravni govor brat starosta Varjačić. Priredba je bila otvorena s narodnom himnom, koju su pevali članovi i članice zajedno s decom. Ženska deca nastupila su s jednom slikovitom vežbom uz pevanje. Jedan deo ženske dece prikazivao je »Ujedinjenje jugoslovenskih zemalja«. Igrokaz je bio dobro prikazan. U moralnom pogledu priredba je uspela iznad svakoga očekivanja. Sokolsko društvo prirediće i na Silvestrovo zabavu.

SOKOLSKO DRUŠTVO DEKANOVEC

Proslava 1 decembra

Dan Ujedinjenja proslavilo je naše društvo vrlo svečano. Na proslavu došla su i braća Sokolske čete Turčiče sa svojim barjakom, predvođeni od br. Slavka Bucolića. Iz škole u Dekanovcu krenulo se u povorci na blagodarjenje. Posle blagodarjenja, otluženog u župskoj crkvi, Sokoli, narod i deca sabrali su se u školskoj zgradi, gde ih je pozdravio br. Matija Bosanac, izloživši u svom predavanju značenje 1 decembra. Nakon predavanja priređene su oduševljene ovacije Nj. Vel. Kralju. Zatim su se redale ostale tačke programa: deklamacije, pevanje, vežbe ž. dece s obručima, koje je predvodila s. Jelena Lesjak, proste vežbe m. dece, proste vežbe m. naraštaja i vežba s puškama »Mali vojnici Jugoslavije«. Ova tačka naročito bila je popraćena oduševljenim odobravanjem. Vrstu je predvodio br. Matija Bosanac. Igrokaz »Prvi decembar« izveli su najmanji diletanti i završen je državnim himnom.

Posle akademije održana je svečana sednica, koju je otvorio br. Ivan

Pavlek pozdravnim govorom. Zatim je izvršeno prevedenje dece u naraštaj i naraštaja u članstvo. Prikopčanje nar. značaka uz prigodan govor pred vrtom obavio je načelnik br. M. Bosanac. — M. B.

SOKOLSKO DRUŠTVO RASINJA

Proslava 1 decembra

Sokolsko društvo proslavilo je državni i sokolski praznik osobito svečano. Na dan 1 decembra prisustvovalo je blagodarjenju, a počom održalo svečanu sednicu, na kojoj su pri završetku programa 4 nova člana položila zavet. Obzirom na seoske prilike, kao drugi deo proslave, održana je sokolska zabava dne 4 decembra u prostoriji osnovne škole. U programu bila je drž. himna, prigodan govor o značenju 1 decembra, deklamacija »na dan Ujedinjenja« i igrokaz »Prvi decembar« od Ljudevita Krajačića, te jedan igrokaz. Na žalost nijedna kategorija nije mogla nastupiti s vežbama, jer nemaju za tu svrhu podesnih prostorija na raspolaganje. Sve tačke programa izveli su braća članovi, naraštaji i deca besprekorno. Osobito treba istaknuti dobru volju i požrtvovnost gde Vargović Eme i gđice Pakuza Vilme, koje su iz naklonosti prema Sokolstvu, preuzele ženske uloge u igrokazima i odigrale ih na sveopće zadovoljstvo. Seosko stanovništvo zapremilo je čitavu dvoranu i oduševljeno nagradilo svaku tačku programa pljeskom. Moralni uspeh bio je odličan, a materijalni za seoske današnje prilike dobar.

SOKOLSKO DRUŠTVO MALA SUBOTICA

U novembru održana je prosvetna škola, obavezna za sve članstvo. Školu su polazila braća i sestre u dovoljnom broju te se u njoj pripravili da dostojno proslave veliki sok. i drž. praznik 1 decembar.

Na 1 decembra išlo se korporativno pod zastavom i sok. glazbom na blagodarjenje, nakon kojeg je bila svečana sednica upravnog odbora, kojoj je prisustvovalo uz pripadnike Sokola i ostalo građanstvo te korporacije. Po otviranoj drž. himni otvorio je svečanu sednicu staročina brat Dodlek, kliknuvši Nj. Vel. Kralju, Nj. Vel. Kraljici i Kraljevskom domu. Brat prosvetar održao je predavanje o značenju 1 decembra kao sok. i drž. praznika. Zatim je sledila jedna recitacija. U međuvremenu je svirala sok. glazba. Zavet je položilo 38 braće i 8 sestara. Posle svečane sednice bio je ophod mestom, čime je proslava završena.

Iz tehničkih razloga nije se mogla održati akademija. Društvo je brojno i jako premda rad ometaju u samom mestu »križari«. S tehničke strane se slabo radi, a krivnja je u tom što nema u sedištu društva tehničara. Članovi vežbači su dosta razdaleko, a preko zime se nema ni gde vežbati.

PROSLAVA U DONJOJ DUBRAVI

Kao što svake godine tako i ove proslavilo je naše društvo prema svojim prilikama sokolski praznik. Posle blagodarjenja sakupilo se sveukupno članstvo i predstavnici društva u lepo ukrašenoj školskoj sobi, gde je nakon otvirane himne sve prisutne pozdravio starešina društva, brat Lisjak Mijo. Iza toga je društveni prosvetar brat Šimunić Slavko održao prigodno predavanje o značenju 1 decembra. Nakon toga sledilo je nekoliko deklamacija, koje su izveli članovi podmlatka. Pošto je glazba pod ravnanjem brata Ive Vučenika otvirala par uspeših glazbenih tačaka, starešina je zaključio svečanost uz kličanje Kralju, Prestolonasledniku i Jugoslaviji. Naveče je društvo priredilo čajanku pa je moralni i materijalni uspeh prema ovdašnjim prilikama zadovoljiv. — V. S.

SOKOLSKA ČETA VRATISINEC

Proslava 1 decembra

Prigodom 14 obletnice Ujedinjenja održala je naša četa toga dana svečanu proslavu, koja se sastojala iz dva dela, i to uz svečane sednice i svečane aka-

demije. Svečana sednica održana je pred podne u pol 10 sati, te je bila otvorena s državnom himnom, koju je otpjevao mešoviti zbor. Nato je brat Ostojčić Šimun održao prigodno predavanje. Zatim je izvršeno pervačenje dece u naraštaj i naraštaja u članstvo. Po deklamaciji Santicheve pesme: »Naša Otadžbina«, položilo je 20 članova zavet. Pevački hor otpjevao je nato pod ravnanjem brata Zganca pesmu »Oj Slavenci«. Bratu Franklini Nikoli uručena je na svečan način diploma.

Uveče je priredena svečana akademija, koja je uspjela iznad svakog očekivanja. Deca, naraštaj i članstvo izveli su svoje vežbe vrlo dobro. Osobito je bilo lepo izvedeno po članovima »Veče na školju«. Pevački hor otpjevao je himnu i »Iz bratskog zagrljaja«. Deklamacija Arnoldova »Domovina« izvedena je odlično. Možemo punim pravom reći, da se je mnogo truda uložilo da svečanost uspe što dostojnije i zbilja uspeh je i postignut. — M. Z.

SOKOLSKA ČETA NOVO SELO

Proslava 1 decembra

Državni i sokolski praznik proslavila je naša četa 1 decembra u osnovnoj školi. Nakon otvorenja državne himne, otvorio je svečanu sednicu starešina, brat Imbro Rešetar, pozdravivši celokupno članstvo kao i prisutne seljane. Sednici je prisustvovalo svega 150 lica. Iza pozdravnog govora starešine održao je uspelo predavanje o značenju 1 decembra s gledišta nacionalno-državnog i sokolskog prosvetar brat Marije Jadrošić. Milan Jadrošić deklamovao je pesmu »1 decembār«, a Marija Kocijan »Otadžbina«. Zatim je sokolski podmladak skladno otpjevao nekoliko rodoljubnih pesama. Zavet je položilo 19 članova i 1 članica. Sviranjem Sokolske koračnice završena je ova lepa svečanost. Proslava je u moralnom pogledu odlično uspjela. Naveče istoga dana održana je u Zadržnom domu dobro posećena i uspjela zabava. — M. J.

SOKOLSKA ČETA U MACINCU

Proslava 1 decembra

Sokolska četa proslavila je narodni i sokolski praznik svečanom sednicom i akademijom. Na svečanoj sednici položilo je zavet 6 članova i 1 članica, a 12 dece prevedeno je u naraštaj. Četi je predana diploma, kojom je postigla

prvo mesto na župskim natecanjima. Četvorici članova predane su također diplome.

Program akademije bio je: 1) Pozdravni govor br. starešine. 2) »Jedinstvu« — deklamacija. 3) Predavanje o ujedinjenju (br. prosvetar). 4) »Sokol« — dvoglasno pevanje dece. 5) Muška deca — vežba s batinama. 6) Zenska deca — vežbe sa šalovima. 7) Zenski naraštaj — vežbe s lukovima. 8) Muški naraštaj — proste vežbe. 9) Članovi — sastav »Petorica«. 10) Članice — sastav »Mazurkin ples«. 11) Članovi i članice — sastav »Sa selac«. 12) »Na dan ujedinjenja« — deklamacija. 13) »Prvi decembar« — igrokaz.

Sve tačke dobro su izvedene. Poset je bio odličan. Postignut je potpuni moralni uspeh

Župa Vel. Bečkerek

SOKOLSKO DRUŠTVO BANATSKI KARLOVAC

Proslava 1 decembra

Ovo je društvo svečano proslavilo dan Ujedinjenja. Gradanstvo je prisustvovalo ovoj retkoj svečanosti u velikom broju na bogoslužjenju, kao i uveče na svečanoj akademiji, koja je priredena u sali »Herc-a«.

Akademiju je otvorio brat starešina dr. Mijatović Svetozar, okr. lekar, koji je pozdravio prisutne i održao prigodno predavanje. Zatim su odlično izvedene vežbe. Za sve vreme svirao je sokolski duvački orkestar iz B. Karlovca. Uspah akademije bio je vrlo dobar. — M.

Župa Zagreb

SOKOLSKO DRUŠTVO NOVA GRADIŠKA

Naše je društvo proslavilo, prema određenim propisima, svoj sokolski i državni praznik 1 decembar. Do podne, iza prisustvovanja blagodarenju u crkvama, bio je sastanak u sokolani, odakle smo, s fanfarom na čelu otišli pred spomenik Kralja Petra Velikog Oslobođioca. Kada je fanfara otvivala državnu himnu, br. Nikola Đurić uz prigodni govor, položio je venac na spomenik u ime našega društva, te Jadranske strazhe, Narodne odbrane, rezerv. oficira i dobrovoljaca. Iza toga br. dr. S. A. Zivković govorio je o životu i radu ne-

umrlag Kralja. U 11 sati obavljena je u sokolani svečana sednica uprave društva. Kada je starešina br. dr. Marić otvorio sednicu i pozdravio sve prisutne, otvivala je fanfara državnu himnu, a nato je tajnik br. Vučković održao predavanje o značenju 1 decembra. Zatim je obavljeno svečano prevodenje sokolske dece u naraštaj i sokolskog naraštaja u članstvo, takmičarima su podeljene diplome, te obavljeno polaganje zaveta novoga članstva.

Naveče u 20 sati priredena je svečana akademija s ovim rasporedom: 1) Proslava — govorio brat dr. Marić; 2) N. Đurić: Proste vežbe — m. deca; 3) M. Vojinović: Male kuharice — ž. deca; 4) S. Bolharjeva: Mladost i život — ž. naraštaj; 5) S. Milojević: Proste vežbe — članovi početnici; 6) M. Hajek: Proste vežbe — članovi i članice čete Mašić; 7) F. Krizmanić: Vežbe sa svetlećim čunjevima — članovi pred. zbora; 8) A. Mudri: Proste vežbe — m. naraštaj; 9) E. Vukotić: Devetka — članovi; 10) J. Slama: Vestalke — članice. Da je ovaj raspored lepo izveden dokazuje odličan uspeh i poset akademije. Posle rasporeda, uz sokolski orkestar, nastavljen je proslava s igrankom. — D. V.

SOKOLSKO DRUŠTVO KLOSTARIVANIC

Ovo Sokolsko društvo priredilo je u slavu drž. i sokolskog praznika 1 decembra u svojoj lepoj dvorani svečanu sednicu s propisanim programom. Dvorana je bila dupkom puna općinstva, koje je oduševljeno klicalo Kralju i otadžbini. Na 3 decembra u 7½ sati navečer je u istoj dvorani priredena svečana akademija s 11 biranih točaka, te pozorišnom pretstavom i plesnom veselicom. Ista priredba bila je odlično posećena. Moralni i materijalni uspeh je bio odličan, što se ima zahvaliti publici, koja je svojim posetom i nacionalnom stavom dokazala, da je vodstvu Sokolskog društva uspjelo svojim nacionalno-sokolskim radom, uhvatiti dubok koren kod širih slojeva naroda. — A. S.

SOKOLSKO DRUŠTVO POPOVAČA

Proslava 1 decembra

Na dan sokolskog i državnog praznika 1 decembra održana je u sokolani svečana sednica upravnog odbora, ko-

ju je otvorio starešina brat I. Tudović u prisustvu svih sok. pripadnika, pretstavnika vlasti i mesnih društava. Brat Josip Sever, predsednik p. o., održao je predavanje, koje je u svom prvom delu obuhvatilo značaj 1 decembra s nacionalno-sokolskog gledišta, a u drugom delu obradio je ideološku, organizacijsku i vaspitno-tehničku granu. Predavanje bilo je pažljivo saslušano i popraćeno burnim aplauzom. Nakon toga vatrogasna glazba iz Struša intonirala je državnu himnu, pa je brat Tudović zaključio ovu svečanu sednicu s klicanjem Nj. Vel. Kralju, Nj. Vis. Prestonasledniku, starešini Saveza SKJ i Jugoslaviji.

Dana 4 decembra o. g. održana je akademija, koja je moralno i materijal-

no potpuno uspjela. Nastupila su zenska deca u ritmičkim vežbama: »Male ptičice«, a muška deca u prostim vežbama: »Junak iz Like«; obe kategorije pod vodstvom sestre M. Đurić. Članice su vežbale na dvovisinskom razboju i završile s veoma lepom i efektivnom skupinom. Članovi su također nastupili na razboju i sa skupinama. Osim toga članice su nastupile još s ritmičkim vežbama: »Po jezeru«, a članovi s borilačko-skupinskim vežbama. Sve tačke bile su lepo i precizno izvedene, pa su od gledalaca naagrađene s frenetičnim aplauzom. Zenskim članstvom rukovodila je sestra E. Pavlič, zam. načelnice, a muškim brat S. Biluš, načelnik. Nakon akademije razvila se zabava.

S. B.

Use ČESAR SI ŽELITE
iz strokovne literature

V POGLEDU NAJNOVEJŠIH ZNANSTVENIH PRIDOBITEV IN DOGNANJ
iz leposlovja, znanosti
in umetnosti vsej panog

DOMACEGA IN VSEGA INOZEMSKEGA KULTURNEGA SVETA

dobite

TAKOJ PO ZAHTEVI CENIKOV IN PROSPEKTOV IN PO NAROČILU
v Učiteljski knjigarni
Ljubljana TELEFON 33-97 TELEFON 33-97
Francišškanska ulica 6

Najpovoljnije nabavljate kupujući izravno kod proizvajalca!

Zatražite stoga najhitnije naš novi zimsko - športski cijenik!

Potpune opreme za skijaše uz najniže cijene!

PRVA JUGOSLAVENSKA INDUSTRIJA ŠPORTSKIH PROIZVODA

M. DRUCKER ♦ ZAGREB, ILICA 39

KLIFEJE
vseh vrst po fotografijah ali risbah isevršuje najsolidnejše

KLIFARNA ST-DEU LJUBLJANA-DALMATINOVATZ

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREPŠTINA
Zagreb, Kraljice Marije 6

Branko Palčić

Dobavljač Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije
Brzojavni naslov: »Trikotaža« Zagreb ★ Telefon interurban 26-77

Izradjujem sve vrsti sokolskih potrepština za javni i izletni nastup svih kategorija našega članstva i to tačno prema propisu Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Slike u originalnim bojama propisnih odijela nalaze se u knjizi »Organizacija Saveza SKJ«. — Zahtevajte cjenike i prospekte. — Cijene vrlo umjerene, a za točnu i solidnu izradbu jamčim.

Smuči

Najvećjo izbiro **smučl** iz lastne tovarne in vso ostalo zimsko-sportno opremo Vam nudi

»ALPINA« d. z. o. z. Ljubljana, Masarykova 14

Specialna delavnica za vsakovrstna popravila smučl. Strokovnjaška montaža robnikov. Zahtevajte cenik!

SMUČI - DRŠALKE

in druge potrebščine si izberete najbolje pri tvrdki

I. GOREC NASL. AUERHAMMER-OGRIK. D. Z. O. Z.
LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 30

CENIKI BREZPLAČNO NA RAZPOLAGO!

Sokolska društva pri skupnem naročilu popust!

»Spomen - klince« najbolje i jevtino izradjuje
Lksere **MIRKO ŠMAT, graver**
za osvješene sokolske zastave Beograd, Terazije 1

Sokoll!

Samo najboljše **smučl**

in najboljši čevlji Vas morejo zadovoljiti. — Kvalitetno smuško opremo Vam nudi edinole

A. GOREC d. z. o. z.
LJUBLJANA
v palači Ljubljanske kreditne banke

Zahtevajte cenik

TVORNICA TELOVEŽBENIH I SPORTSKIH SPRAVA

J. ORAŽEM
• RIBNICA

NA DOLENJSKEM DRAVSKA BANOVINA

Dobavljač Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, Ministarstva vojske i mornarice, svih škola te ostalih prosvetnih ustanova u kraljevini Jugoslaviji. Izradjuemo sve telovežbene sprave, kao američke salonske prače, ruče raznih veličina, telovežbene konje, kozlice, stole, garniture za skakanje, sturjače, garniture salonskih karika, mehanične garniture američkih karika s valjkima, čunjeve, para, mostiča za juritje to druge marie sprave, kao diskoze, kaplja, čunjeve, kugle, bučice, i sportske lukove, kao i komplete za odbojku, lopte sa zamkom, medicinske lopte i sportske lukove, kao i komplete smučl (Sly), palice za smučl i sve potrepštine. — Gornje sprave možemo dobiti odmah sa skladišta po primitiku narudžbe. Stabine sprave, konstrukcije lestava, sprava za penjanje, kolatke, te ormatore za pohranu raznih sprava, kao i konstrukcije za letenje vežbaliste najmodernijih sistema i sprave prema posebnim željanja dobavljam u najkraće vreme po primitiku potrebnih podataka za izvedbu tih sprava. Obnovljamo stare sprave. Izvedba najmodernija. Izrada solidna. Cene umerene. Ilustrovani katalog besplatno. Najbolja priznanja mnogih državnih zavoda. I Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije prilikom opreme sokolskog stadiona za Svesokolski slet u Beogradu — Osnovano godine 1881

Širite sokolsku štampu!

Svako sokolsko društvo, svaki član i svaka članica treba da nabavi

Sokolsku knjižnicu

I. sveska: E. Gangl: O sokolski ideji.
II. " Ing. Lado Bevc: Sokolsko prosvetno delo.
III. " Dr. Miroslav Tyrš: Naš zadatak, smer i cilj.
IV. " Vekoslav Bučar: Dr. Ivan Oražen.
V. " Dr. Miroslav Tyrš: Sokolska gesla.
VI. " Jan Pelikan: Dr. Miroslav Tyrš.
VII. " Jan Křen: Cilj sokolskih teženj.
VIII. " E. Gangl: Tyrševu Sokolstvo. (Sloven. tekst)
VIII. a " Isto. (Srpsko - hrvatski tekst.)
IX. " Dr. Niko Mrvoš: Pogledi i misli dr. Miroslava Tyrša.

Svaka sveska stoji 3 Din

PUTEVI I CILJEVI
U tvrdom povezu 8 Din

Franjo Mačus: ODOJKA (VOLLEY BALL)
U kartonu 12 Din

Franjo Malin: Praktički udžbenik češkog jezika.
U kartonu 15 Din

Dr. Viktor Novak: SVESLOVENSKA MISAO
U kartonu 9 Din

Miroslav Ambrožič: METODIKA SOKOLSKE VZGOJE
U tvrdom povezu 36 Din

Franjo Malin: ČEHOSLOVACI I ČEHOSLOVAČKA
U kartonu 15 Din

Jugoslovenska Sokolska Matica
Ljubljana, Narodni dom
Telefon 25-43 / Račun poštanske štedionice Ljubljana 13.831